2024/2747

8.11.2024.

UREDBA (EU) 2024/2747 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 9. listopada 2024.

o uspostavi okvira mjera povezanih s izvanrednim okolnostima na unutarnjem tržištu i s otpornosti unutarnjeg tržišta i izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 2679/98 (Akt o izvanrednim okolnostima na unutarnjem tržištu i otpornosti unutarnjeg tržišta)

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegove članke 21., 46. i 114.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ([1]),

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ([2]),

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ([3]),

budući da:

(1) U prijašnjim krizama, osobito u prvim danima krize uzrokovane bolešću COVID-19, pokazalo se da slobodno kretanje robe, osoba i usluga na unutarnjem tržištu i njegovi lanci opskrbe mogu biti teško pogođeni. To može imati posljedice na prekograničnu trgovinu među državama članicama i tako stvoriti prepreke pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta. Nadalje, tijekom tih kriza odgovarajući instrumenti za upravljanje krizama i mehanizmi za koordinaciju nisu postojali, nisu obuhvaćali sve aspekte unutarnjeg tržišta ili nisu omogućavali pravodoban i djelotvoran odgovor na takve krize.

(2) U ranoj fazi krize uzrokovane bolešću COVID-19 države članice uvele su prepreke slobodnom kretanju na unutarnjem tržištu te različite mjere u pogledu opskrbe robom i uslugama koje su bile od kritične važnosti ili su bile neophodne za odgovor na krizu, što nije uvijek bilo opravdano. Ad hoc mjere koje je Komisija poduzela kako bi se ponovno uspostavilo funkcioniranje unutarnjeg tržišta, na temelju postojećih pravila, nisu bile dovoljne. Unija nije bila dovoljno pripremljena za osiguravanje učinkovite proizvodnje, nabave i distribucije nemedicinskih proizvoda relevantnih u slučaju krize, kao što je osobna zaštitna oprema. Mjere za osiguravanje dostupnosti nemedicinskih proizvoda relevantnih u slučaju krize tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19 bile su nužno reaktivne. Kriza uzrokovana bolešću COVID-19 razotkrila je i nedovoljno dijeljenje informacija i nedovoljan pregled stanja proizvodnih kapaciteta u cijeloj Uniji te ranjivosti povezane s lancima opskrbe unutar Unije i globalnim lancima opskrbe.

(3) Nadalje, nekoordinirane mjere kojima se ograničava slobodno kretanje osoba imale su poseban utjecaj na sektore koji se oslanjaju na mobilne radnike, uključujući radnike u pograničnim regijama, koji su imali ključnu ulogu na unutarnjem tržištu tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19.

(4) Vijeće je putem aranžmana za integrirani politički odgovor na krizu (IPCR) moglo razmjenjivati informacije i koordinirati određena djelovanja u pogledu krize uzrokovane bolešću COVID-19, dok su države članice u drugim situacijama djelovale neovisno. Međutim, djelovanja Komisije kasnila su nekoliko tjedana zbog nepostojanja mjera na razini Unije za planiranje za nepredvidive situacije i zbog toga što nije bilo jasno kojem bi se nacionalnom tijelu trebalo obratiti kako bi se pronašla brza rješenja za učinak krize na unutarnje tržište. Osim toga, postalo je jasno da bi nekoordinirana ograničavajuća djelovanja država članica dodatno pogoršala učinak krize na unutarnje tržište. Pokazalo se da postoji potreba za aranžmanima između država članica i institucija, tijela, ureda i agencija Unije

([1]) SL C 100, 16.3.2023., str. 95.
([2]) SL C 157, 3.5.2023., str. 82.
([3]) Stajalište Europskog parlamenta od 24. travnja 2024. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 26. rujna 2024.

u pogledu planiranja za nepredvidive situacije, koordinacije na tehničkoj razini te suradnje i razmjene informacija. Osim toga, postalo je jasno da je nedostatak djelotvorne koordinacije među državama članicama pogoršao nestašice robe i stvorio više prepreka slobodnom kretanju usluga i osoba.

(5) Predstavničke organizacije gospodarskih subjekata tvrdile su da gospodarski subjekti nisu imali dovoljno informacija o ograničenjima slobodnog kretanja ili mjerama za odgovor na krizu koje su države članice uvele tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19. Do toga je, među ostalim, došlo zbog nedostatka transparentnosti tijelâ država članica, zbog toga što gospodarski subjekti nisu znali gdje dobiti takve informacije, zbog jezičnih ograničenja i administrativnog opterećenja koje podrazumijeva upućivanje višestrukih upita u svim državama članicama, osobito u regulatornom okruženju koje se stalno mijenja. Taj nedostatak informacija sprječavao je gospodarske subjekte u donošenju utemeljenih poslovnih odluka u pogledu mjere u kojoj bi mogli ostvariti svoje pravo na slobodno kretanje ili u kojoj bi mogli nastaviti svoje prekogranično poslovanje tijekom te krize. Potrebno je poboljšati dostupnost informacija o ograničenjima slobodnog kretanja i mjerama za odgovor na krizu na nacionalnoj razini i razini Unije.

(6) Unatoč početnom nedostatku koordinacije, pravila unutarnjeg tržišta imala su ključnu ulogu u ublažavanju negativnog učinka krize uzrokovane bolešću COVID-19 i osiguravanju brzog oporavka gospodarstva Unije, i to sprječavanjem neopravdanih i nerazmjernih nacionalnih ograničenja sadržanih u jednostranim odgovorima država članica i pružanjem snažnog poticaja za pronalaženje zajedničkih rješenja, čime se promiče solidarnost.

(7) Događaji povezani s krizom uzrokovanom bolešću COVID-19 istaknuli su potrebu da Unija zauzme koordinirani pristup i bude bolje pripremljena za moguće buduće krize, osobito uzimajući u obzir kontinuirane učinke klimatskih promjena koji dovode do prirodnih katastrofa te globalnu gospodarsku i geopolitičku nestabilnost. Druge krize koje bi mogle zahtijevati brži odgovor kako bi se spriječile prepreke slobodnom kretanju na unutarnjem tržištu i izbjegli ozbiljni poremećaji u lancima opskrbe koji su neophodni za održavanje djelatnosti na unutarnjem tržištu uključuju, na primjer, šumske požare, potrese ili kibernetičke napade velikih razmjera. Činjenica da su takve krize iznimni i iznenadni događaji izvanredne prirode i razmjera podrazumijeva da se takvi događaji ne mogu razumno očekivati. S obzirom na to da nije poznato kakve bi se krize u budućnosti mogle dogoditi i imati ozbiljan negativni učinak na unutarnje tržište i njegove lance opskrbe, potrebno je predvidjeti instrument koji bi se primjenjivao u slučaju širokog raspona kriza koje utječu na unutarnje tržište.

(8) Učinak krize na unutarnje tržište može ometati funkcioniranje unutarnjeg tržišta na dva načina. Može uzrokovati prepreke slobodnom kretanju ili uzrokovati poremećaje u lancima opskrbe. Poremećaji u lancima opskrbe mogu pogoršati nestašice robe i usluga na unutarnjem tržištu i otežati proizvodnju, što dovodi do dodatnih prepreka trgovini i narušavanja tržišnog natjecanja među državama članicama i među privatnim subjektima, čime se narušava pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Poremećaji u lancima opskrbe mogu dovesti i do pojave ili vjerojatne pojave različitih nacionalnih mjera za odgovaranje na te probleme u lancu opskrbe, što dovodi do aktivacije režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu. Ovom Uredbom trebalo bi se odgovoriti na te vrste učinaka na unutarnje tržište i uvesti mjere za izbjegavanje prepreka slobodnom kretanju ili poremećaja u lancu opskrbe koji uzrokuju nestašice robe ili usluga relevantnih u slučaju krize.

(9) Kako bi se izbjeglo nepotrebno administrativno opterećenje za države članice, incidente prijavljene putem ad hoc upozorenja za rano upozoravanje iz ove Uredbe trebalo bi definirati tako da se iz njih isključe događaji koji imaju zanemarive predvidive posljedice na slobodno kretanje robe, usluga i osoba, uključujući radnike, ili na lance opskrbe robom i uslugama koji su neophodni za održavanje vitalnih društvenih funkcija ili gospodarskih djelatnosti na unutarnjem tržištu.

(10) Kako bi se osiguralo da okvir mjera utvrđen ovom Uredbom može ostvariti svoj puni učinak u kontekstu režima pojačanog opreza na unutarnjem tržištu i režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu, Komisiju bi trebalo ovlastiti za utvrđivanje detaljnih aranžmana u pogledu pripravnosti za krizne situacije, suradnje, razmjene informacija i komunikacije u kriznim situacijama. Tim detaljnim aranžmanima, u obliku okvira za nepredvidive situacije, trebalo bi utvrditi posebne tehničke i operativne aspekte mehanizama za razmjenu informacija između Komisije i država članica. Nadalje, okvirom za nepredvidive situacije trebalo bi utvrditi aranžmane za operativnu koordinaciju između Komisije i država članica u pogledu komunikacije u kriznim situacijama. U tom kontekstu trebalo bi na temelju informacija koje dostavljaju države članice sastaviti namjenski popis svih nadležnih tijela predmetnih država članica uključenih u provedbu okvira utvrđenog ovom Uredbom. U tom bi popisu posebno trebalo navesti uloge i odgovornosti dodijeljene nadležnim tijelima njihovih država članica tijekom režima pojačanog opreza i režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu u skladu s nacionalnim pravom.

Aranžmani između Komisije i država članica trebali bi obuhvaćati i sigurnu razmjenu informacija o savjetovanju s gospodarskim subjektima i socijalnim partnerima u pogledu njihovih inicijativa i djelovanja za ublažavanje učinaka potencijalne krize i odgovor na njih.

(11) Mjere utvrđene u ovoj Uredbi trebale bi se uvesti koherentno, transparentno, učinkovito, razmjerno i pravodobno, uzimajući u obzir potrebu za održavanjem vitalnih društvenih funkcija, uključujući javnu sigurnost, javnu zaštitu, javni red ili javno zdravlje. Ova Uredba ne bi trebala utjecati na nadležnost država članica u pogledu, primjerice, nacionalnih politika u području javnog zdravlja i njome se ne bi trebale dovoditi u pitanje odgovornost država članica da štite nacionalnu sigurnost i njihove ovlasti da štite druge temeljne državne funkcije, uključujući osiguravanje teritorijalne cjelovitosti države i održavanje reda i mira. Ova Uredba stoga ne bi trebala dovoditi u pitanje teme povezane s nacionalnom sigurnošću i obranom.

(12) Ovom se Uredbom predviđaju potrebna sredstva za osiguravanje, u kriznim vremenima, kontinuiranog funkcioniranja unutarnjeg tržišta, poduzeća koja posluju na unutarnjem tržištu i njegovih strateških lanaca opskrbe, uključujući slobodno kretanje robe, usluga i osoba, uključujući radnike, te dostupnost robe i usluga relevantnih u slučaju krize i potrebnih građanima, poduzećima i tijelima javne vlasti. Osim toga, ovom se Uredbom osniva forum za primjerenu koordinaciju, suradnju i razmjenu informacija. Nadalje, njome se predviđaju sredstva za pravodobnu pristupačnost i dostupnost informacija potrebnih za ciljani odgovor na krizu i odgovarajuće tržišno ponašanje poduzeća i građana tijekom krize.

(13) Ako je to moguće, ovom bi se Uredbom trebalo omogućiti predviđanje događaja i kriza tako što bi se Uniji omogućilo da se nastavi oslanjati na kontinuiranu analizu kritičnih sektora gospodarstva na unutarnjem tržištu.

(14) Jačanjem otpornosti i pripravnosti industrije Unije u pogledu kritičnih sirovina, Uredba (EU) 2024/1252 Europskog parlamenta i Vijeća ([4]) dopunjuje ovu Uredbu, čime se Komisiji omogućuje da tijekom režima pojačanog opreza na unutarnjem tržištu ili režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu aktivira ciljane mjere u slučaju pojave prijetnje ili poremećaja u opskrbi robom od kritične važnosti, među ostalim u pogledu kritičnih sirovina.

(15) Ovom se Uredbom ne bi smio udvostručavati postojeći okvir za lijekove, medicinske proizvode ili druge medicinske protumjere unutar okvira EU-a za zdravstvenu sigurnost, koji uključuje uredbe (EU) 2022/123 ([5]), (EU) 2022/2370 ([6]) i (EU) 2022/2371 ([7]) Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbu Vijeća (EU) 2022/2372 ([8]) o pripravnosti za krizne situacije i odgovoru na krizne situacije u području zdravlja. Okvir EU-a za zdravstvenu sigurnost trebao bi imati prednost pred ovom Uredbom u pogledu poremećaja u lancu opskrbe i nestašica lijekova, medicinskih proizvoda ili drugih medicinskih protumjera ako su ispunjeni uvjeti iz tog okvira. Stoga bi lijekovi, medicinski proizvodi ili druge medicinske protumjere u smislu uredbi (EU) 2022/2371 i (EU) 2022/2372, ako su uključeni na popis donesen u skladu s člankom 7. stavkom 1. Uredbe (EU) 2022/2372, trebali biti isključeni iz područja primjene ove Uredbe, osim u odnosu na odredbe koje se odnose na slobodno kretanje robe, usluga i osoba, uključujući radnike, tijekom izvanrednih okolnosti na unutarnjem tržištu, a posebno one namijenjene ponovnom uspostavljanju i olakšavanju slobodnog kretanja.

([4]) Uredba (EU) 2024/1252 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o uspostavi okvira za osiguravanje sigurne i održive opskrbe kritičnim sirovinama i o izmjeni uredbi (EU) br. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 i (EU) 2019/1020 (SL L, 2024/1252, 3.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

([5]) Uredba (EU) 2022/123 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. siječnja 2022. o pojačanoj ulozi Europske agencije za lijekove u pripravnosti za krizne situacije i upravljanju njima u području lijekova i medicinskih proizvoda (SL L 20, 31.1.2022., str. 1.).

([6]) Uredba (EU) 2022/2370 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. studenoga 2022. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 851/2004 o osnivanju Europskog centra za sprečavanje i kontrolu bolesti (SL L 314, 6.12.2022., str. 1.).

([7]) Uredba (EU) 2022/2371 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. studenoga 2022. o ozbiljnim prekograničnim prijetnjama zdravlju i o stavljanju izvan snage Odluke br. 1082/2013/EU (SL L 314, 6.12.2022., str. 26.).

([8]) Uredba Vijeća (EU) 2022/2372 od 24. listopada 2022. o okviru mjera za osiguravanje opskrbe medicinskim protumjerama relevantnim za krizne situacije u slučaju izvanrednog stanja u području javnog zdravlja na razini Unije (SL L 314, 6.12.2022., str. 64.).

(16) Ovom bi se Uredbom trebao dopuniti IPCR kojim upravlja Vijeće na temelju Odluke Vijeća 2014/415/EU ([9]) u pogledu rada Vijeća na učincima međusektorskih kriza na unutarnje tržište za koje se zahtijeva donošenje odluka u vezi s planiranjem za nepredvidive situacije i provedbom mjera pojačanog opreza i mjera za izvanredne okolnosti. Ovom se Uredbom ne bi trebao dovoditi u pitanje IPCR kojim upravlja Vijeće na temelju Provedbene odluke Vijeća (EU) 2018/1993 ([10]).

(17) Ovom se Uredbom ne bi trebao dovoditi u pitanje Mehanizam Unije za civilnu zaštitu. Ovom bi se Uredbom trebao dopuniti Mehanizam Unije za civilnu zaštitu i njome bi ga se trebalo podupirati, prema potrebi, kad je riječ o dostupnosti kritične robe i slobodnom kretanju djelatnika civilne zaštite, uključujući njihovu opremu, za krize koje su u nadležnosti Mehanizma Unije za civilnu zaštitu.

(18) Ovom se Uredbom ne bi trebala dovoditi u pitanje Uredba (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća ([11]), uključujući njezin opći okvir za privremeno uvođenje ili produljenje nadzora unutarnjih granica i sustav obavješćivanja o privremenom ponovnom uvođenju nadzora unutarnjih granica.

(19) Ovom se Uredbom ne bi trebale dovoditi u pitanje odredbe Uredbe (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća ([12]) o upravljanju krizama, kako su utvrđene u njezinim člancima od 55. do 57., provedene Provedbenom odlukom Komisije (EU) 2019/300 ([13]).

(20) Ovom se Uredbom ne bi trebao dovoditi u pitanje Europski mehanizam za pripravnost i odgovor na krize u području sigurnosti opskrbe hranom. Međutim, prehrambeni proizvodi trebali bi biti uređeni odredbama o slobodnom kretanju ove Uredbe, što uključuje odredbe o ograničenjima prava na slobodno kretanje. Mjere koje se odnose na prehrambene proizvode mogu se preispitivati i u odnosu na njihovu usklađenosti s bilo kojim drugim relevantnim odredbama prava Unije.

(21) Ovom se Uredbom ne bi trebala dovoditi u pitanje sposobnost Komisije da započne savjetovanja ili da u ime Unije surađuje s relevantnim tijelima zemalja izvan Unije, u skladu s pravom Unije, s posebnim naglaskom na zemljama u razvoju, s ciljem pronalaženja kooperativnih rješenja kako bi se izbjegli poremećaji u lancima opskrbe, u skladu s međunarodnim obvezama. To, prema potrebi, može uključivati koordinaciju u relevantnim međunarodnim forumima.

(22) Jedan od izazova utvrđenih tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19 bio je nedostatak mreže za osiguravanje pripravnosti i dijeljenja informacija među državama članicama, s jedne strane, te između država članica i Komisije, s druge strane. Stoga bi postizanje ciljeva ove Uredbe trebalo poduprijeti mehanizmom upravljanja. Na razini Unije ovom bi se Uredbom trebao osnovati Odbor za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu i otpornost unutarnjeg tržišta („Odbor za izvanredne okolnosti i otpornost”), koji se sastoji od predstavnika država članica i kojim predsjeda Komisija, kako bi se olakšale suradnja, razmjena informacija te neometana, djelotvorna i usklađena provedba ove Uredbe. Odbor za izvanredne okolnosti i otpornost trebao bi pružati savjete Komisiji i pomagati joj u vezi s određenim pitanjima, uključujući dosljednu provedbu ove Uredbe, čime bi se olakšala suradnja među državama članicama, te bi trebao analizirati relevantne teme u vezi s predstojećim krizama ili krizama koje su u tijeku i raspravljati o tim temama.

(23) Komisija bi trebala predsjedati Odborom za izvanredne okolnosti i otpornost i osigurati njegovo tajništvo. Svaka država članica trebala bi imenovati predstavnika i zamjenika predstavnika. Predsjednik bi trebao pozvati predstavnika Europskog parlamenta kao stalnog promatrača. Kako bi dobio relevantne savjete o aktivnostima Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost i omogućio odgovarajuće sudjelovanje stručnjaka, predsjednik bi trebao moći pozvati stručnjake da kao promatrači sudjeluju u radu Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost i prisustvuju određenim sastancima, na ad hoc osnovi, ako je takvo sudjelovanje relevantno s obzirom na dnevni red sastanka. Kako bi se osigurao koherentan i koordiniran odgovor Unije na različite krize koje bi mogle utjecati na funkcioniranje unutarnjeg tržišta, predsjednik bi na relevantne sastanke Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost kao promatrače trebao pozvati i predstavnike drugih tijela na razini Unije koja su relevantna u slučaju krize. S ciljem promicanja međunarodne suradnje predsjednik bi trebao pozvati predstavnike međunarodnih organizacija i zemalja izvan Unije da sudjeluju na relevantnim sastancima Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost u skladu

([9]) Odluka Vijeća 2014/415/EU od 24. lipnja 2014. o aranžmanima Unije za provedbu klauzule solidarnosti (SL L 192, 1.7.2014., str. 53.).

([10]) Provedbena odluka Vijeća (EU) 2018/1993 od 11. prosinca 2018. o aranžmanima EU-a za integrirani politički odgovor na krizu (SL L 320, 17.12.2018., str. 28.).

([11]) Uredba (EU) 2016/399 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o Zakoniku Unije o pravilima kojima se uređuje kretanje osoba preko granica (Zakonik o schengenskim granicama) (SL L 77, 23.3.2016., str. 1.).

([12]) Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1.2.2002., str. 1.).

([13]) Provedbena odluka Komisije (EU) 2019/300 od 19. veljače 2019. o uspostavi općeg plana upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje (SL L 50, 21.2.2019., str. 55.).

s relevantnim bilateralnim ili međunarodnim sporazumima. Predsjednik bi trebao moći pozvati promatrače da doprinesu raspravama relevantnim stručnim znanjem, informacijama i uvidima, ali promatrači ne bi trebali sudjelovati u oblikovanju mišljenja, preporuka ili savjeta Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost.

(24) Odbor za izvanredne okolnosti i otpornost bi trebao imati posebne zadaće u kontekstu okvira za nepredvidive situacije, režima pojačanog opreza na unutarnjem tržištu i režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu. Te zadaće uključuju razmjenu mišljenja i pružanje savjeta Komisiji u pogledu procjene kriterija koje treba uzeti u obzir pri aktivaciji različitih režima kao i u pogledu procjene jesu li ispunjeni posebni preduvjeti za uvođenje konkretnih mjera odgovora. Komisija bi trebala u najvećoj mogućoj mjeri uzeti u obzir mišljenja, preporuke ili izvješća koje je donio Odbor za izvanredne okolnosti i otpornost.

(25) U interesu jamčenja povjerljivosti informacija primljenih u skladu s ovom Uredbom, Odbor za izvanredne okolnosti i otpornost se potiče da u svojem poslovniku predvidi da njegovi članovi i promatrači ne smiju otkrivati trgovinske i poslovne tajne i druge osjetljive i povjerljive informacije pribavljene ili nastale primjenom ove Uredbe te da moraju poštovati obveze čuvanja profesionalne tajne istovjetne onima koje se primjenjuju na članove osoblja Komisije.

(26) Kako bi se osigurala veća transparentnost, odgovornost i koordinacija, posebno u kriznim vremenima, nadležni odbor Europskog parlamenta trebao bi moći pozvati predsjednika Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost da se pojavi pred tim odborom Europskog parlamenta. Europski parlament trebalo bi obavijestiti što je prije moguće o svim predloženim ili donesenim provedbenim aktima Vijeća. Komisija bi trebala uzeti u obzir elemente koji proizlaze iz stajališta izraženih u okviru dijaloga o izvanrednoj situaciji i otpornosti koji se provodi na temelju ove Uredbe, uključujući relevantne rezolucije Europskog parlamenta.

(27) Nadalje, kako bi se povećalo sudjelovanje ključnih dionika, posebno predstavnika gospodarskih subjekata, socijalnih partnera, istraživača i civilnog društva, Komisija bi trebala uspostaviti platformu dionika kako bi se olakšao i potaknuo dobrovoljni odgovor na izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu.

(28) Kako bi se osigurale djelotvorna koordinacija i razmjena informacija u kontekstu okvira za nepredvidive situacije, kao i u kontekstu režima pojačanog opreza i režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu, države članice trebale bi odrediti središnji ured za vezu odgovoran za kontakt s uredom za vezu na razini Unije koji određuje Komisija i sa središnjim uredima za vezu drugih država članica. Središnji uredi za vezu trebali bi djelovati kao kontaktna točka u pogledu kontakata s relevantnim nadležnim tijelima država članica i prikupljati informacije od tih tijela, uključujući, ako je to relevantno, tijela na regionalnoj i lokalnoj razini. Središnji uredi za vezu također bi trebali biti odgovorni za koordinaciju i razmjenu informacija. Države članice trebale bi moći odrediti tijelo koje već postoji kao njihov središnji ured za vezu. Takvi uredi za vezu također bi trebali prenositi sve informacije relevantne u slučaju krize jedinstvenim kontaktnim točkama u državama članicama u stvarnom vremenu, ako je to moguće.

(29) Ovom se Uredbom ne bi trebala dovoditi u pitanje mogućnost Komisije da ocjenjuje primjerenost uvođenja ograničenjâ na izvoz robe u skladu s međunarodnim pravima i obvezama Unije na temelju Uredbe (EU) 2015/479 Europskog parlamenta i Vijeća ([14]).

(30) Ovom se Uredbom ne bi trebale dovoditi u pitanje mjere poduzete u skladu s Uredbom (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ([15]).

(31) Ova se Uredba primjenjuje ne dovodeći u pitanje Direktivu (EU) 2022/2557 Europskog parlamenta i Vijeća ([16]) te dopunjuje tu direktivu, kojom se utvrđuju usklađena minimalna pravila kako bi se osiguralo da se usluge ključne za održavanje vitalnih društvenih funkcija ili gospodarskih djelatnosti pružaju neometano na unutarnjem tržištu, kako bi se povećala otpornost kritičnih subjekata koji pružaju takve usluge i poboljšala prekogranična suradnja među nadležnim tijelima.

(32) U cilju postizanja bolje pripravnosti za moguće buduće krize i veće otpornosti tijekom mogućih budućih kriza koje bi mogle imati ozbiljan negativan učinak na slobodno kretanje robe, usluga i osoba, uključujući radnike, ili uzrokovati poremećaje u lancima opskrbe robom i uslugama na unutarnjem tržištu, Komisija bi trebala poticati gospodarske subjekte na izradu dobrovoljnih kriznih protokola i to olakšavati. Gospodarski subjekti trebali bi i dalje

([14]) Uredba (EU) 2015/479 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2015. o zajedničkim pravilima za izvoz (SL L 83, 27.3.2015., str. 34.).

([15]) Uredba (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 (SL L 347, 20.12.2013., str. 671.).

([16]) Direktiva (EU) 2022/2557 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o otpornosti kritičnih subjekata i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 2008/114/EZ (SL L 333, 27.12.2022., str. 164.).

moći slobodno odlučiti hoće li sudjelovati u takvim dobrovoljnim kriznim protokolima. Sudjelovanje u takvim dobrovoljnim kriznim protokolima ne bi trebalo dovesti do nerazmjernog administrativnog opterećenja. U dobrovoljnim kriznim protokolima trebalo bi utvrditi specifične parametre očekivanih poremećaja, kao i dodjelu posebnih uloga svakog sudionika, opis mehanizama aktivacije takvih protokola i povezanih djelovanja. Relevantni dionici, uključujući tijela država članica, tijela, urede i agencije Unije te organizacije civilnog društva ili druge relevantne organizacije, također mogu biti uključeni u izradu takvih dobrovoljnih kriznih protokola. Pri utvrđivanju parametara poremećaja koje treba uzeti u obzir gospodarski subjekti trebali bi se moći osloniti na svoja prethodna iskustva povezana s ograničenjima slobodnog kretanja i poremećajima u lancu opskrbe uzrokovanima raznim krizama.

(33) Kako bi se iskoristilo iskustvo iz prošlih kriza, Komisija bi trebala razviti programe osposobljavanja i materijale za osposobljavanje za javne i privatne dionike i staviti ih na raspolaganje tim dionicima, uključujući gospodarske subjekte. Sudjelovanje u takvim programima osposobljavanja i u simulacijama trebalo bi ostati dobrovoljno.

(34) U okviru pripravnosti za krizne situacije ovom bi se Uredbom trebalo omogućiti predviđanje događaja i kriza za koje bi bilo moguće provesti testiranja otpornosti na stres i simulacije, nadovezujući se na kontinuirane analize kritično važnih sektora gospodarstva na unutarnjem tržištu i kontinuirani rad Unije na predviđanju. Komisija bi posebno trebala razviti scenarije i parametre u specifičnim sektorima kojima se obuhvaćaju posebni rizici povezani s krizom. Kako bi se osigurala pripravnost za krizne situacije svih aktera, potrebno je utvrditi pravila o testiranjima otpornosti na stres koja bi se trebala provoditi najmanje svake dvije godine. U tom kontekstu Komisija bi trebala olakšati i poticati razvoj strategija za pripravnost za izvanredne okolnosti, uključujući strategije za komunikaciju u kriznim situacijama i razmjenu informacija o primjenjivim ograničenjima u izazovnim okolnostima. Utvrđivanje posebnih sektora na koje bi se trebalo usredotočiti trebalo bi se temeljiti na postojećim alatima koji se temelje na pokazateljima i kojima se prati razvoj lanaca opskrbe u Uniji s ciljem utvrđivanja mogućih poteškoća, uzimajući u obzir relevantne posebne kriterije kao što su trgovinski tokovi, potražnja i ponuda, koncentracija ponude, proizvodnja Unije i globalna proizvodnja i proizvodni kapaciteti u različitim fazama lanca vrijednosti te međuovisnosti gospodarskih subjekata.

(35) Trebalo bi biti moguće razmjenjivati informacije o ad hoc upozorenjima za rano upozoravanje putem mreže uspostavljene između središnjih ureda za vezu država članica i ureda za vezu na razini Unije. O takvim ad hoc upozorenjima za rano upozoravanje trebalo bi obavijestiti Komisiju u slučajevima ozbiljnih incidenata kako bi se Uniji omogućilo da bolje prati razvoj potencijalne, predstojeće ili krize koja je u tijeku, čime bi se osigurala bolja razina pripravnosti u slučaju pojave ili razvoja krize.

(36) Kako bi se uzele u obzir iznimna priroda izvanrednih okolnosti na jedinstvenom tržištu i njihove potencijalno dalekosežne posljedice na funkcioniranje unutarnjeg tržišta tijekom režima pojačanog opreza na unutarnjem tržištu ili tijekom režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu, provedbene ovlasti za aktivaciju režima pojačanog opreza na unutarnjem tržištu ili režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu trebalo bi iznimno dodijeliti Vijeću u skladu s člankom 291. stavkom 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU). Provedbeni akt Vijeća za aktivaciju režima pojačanog opreza na unutarnjem tržištu trebao bi sadržavati elemente koji su neodvojivo povezani s procjenom ispunjavanja preduvjeta koji opravdavaju aktivaciju, odnosno s procjenom mogućeg učinka relevantne krize na slobodno kretanje robe, usluga i osoba, uključujući radnike, na unutarnjem tržištu, te na njegove lance opskrbe, popis robe i usluga od kritične važnosti koje su neophodne za održavanje vitalnih društvenih funkcija ili gospodarskih djelatnosti na unutarnjem tržištu te mjere pojačanog opreza koje treba poduzeti. Nadalje, ako aktivacija režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu zahtijeva i donošenje popisa robe ili usluga relevantnih u slučaju krize, ili i takve robe i takvih usluga, taj bi popis trebalo donijeti istodobno s aktivacijom režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu te bi stoga on trebao biti neodvojivo povezan s tom aktivacijom. Zbog toga bi Vijeću trebalo dodijeliti i provedbene ovlasti za donošenje tog popisa robe ili usluga relevantnih u slučaju krize i svih njegovih ažuriranja. Trebalo bi biti moguće produljiti režim pojačanog opreza na unutarnjem tržištu ili režim za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu provedbenim aktom Vijeća na prijedlog Komisije. Ako se pokaže da nema potrebe da neki od režima bude aktivan, tada bi odgovarajući režim trebalo deaktivirati.

(37) Kako bi se osiguralo da Odbor za izvanredne okolnosti i otpornost primi odgovarajuće informacije o mogućim izvanrednim okolnostima na unutarnjem tržištu, potrebno je predvidjeti praćenje. Takvo praćenje trebalo bi se odnositi na lance opskrbe robom i uslugama od kritične važnosti za koje je aktiviran režim pojačanog opreza na unutarnjem tržištu i na slobodno kretanje osoba uključenih u proizvodnju takve robe i usluga i opskrbu takvom robom i uslugama. Nadležna tijela država članica trebala bi provoditi praćenje lanaca opskrbe robom i uslugama od kritične važnosti na temelju zahtjevâ za dobrovoljno pružanje informacija o čimbenicima koji utječu na dostupnost odabranih robe i usluga od kritične važnosti, kao što su proizvodni kapacitet, dostupnost potrebne radne snage,

zalihe, ograničenja dobavljača, mogućnosti diversifikacije i zamjene, uvjeti potražnje i uska grla. Zahtjev za dobrovoljno pružanje informacija u kontekstu takvog praćenja trebalo bi uputiti svim akterima duž relevantnog lanca opskrbe robom i uslugama od kritične važnosti i drugim relevantnim dionicima s poslovnim nastanom na državnom području država članica. Prikupljanje informacija o poremećajima u slobodnom kretanju od relevantnih gospodarskih subjekata duž lanaca opskrbe robom i uslugama od kritične važnosti posebno je važno jer je nedostatak odgovarajuće radne snage jedan od prevladavajućih uzroka poremećaja u lancima opskrbe. Praćenje, koje provode tijela država članica, poremećaja u slobodnom kretanju osoba uključenih u proizvodnju robe i usluga i opskrbu robom i uslugama trebalo bi tumačiti u širem smislu tako da obuhvaća radnike, pružatelje usluga, predstavnike poduzeća i druge osobe uključene u istraživanje, razvoj i stavljanje robe na tržište. Nadležna tijela država članica trebala bi Komisiji i Odboru za izvanredne okolnosti i otpornost putem središnjih ureda za vezu dostavljati prikupljene informacije. Te bi informacije Odboru za izvanredne okolnosti i otpornost trebale omogućiti da savjetuje Komisiju o potrebi za aktivacijom režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu.

(38) Kad je riječ o nacionalnim mjerama koje nisu usklađene na temelju ove Uredbe i koje, kada se donose i primjenjuju kao odgovor na izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu, utječu na slobodno kretanje robe ili osoba ili slobodu pružanja usluga tijekom izvanrednih okolnosti na unutarnjem tržištu, države članice trebale bi osigurati da su takve mjere u potpunosti u skladu s UFEU-om i drugim odredbama prava Unije kao što su Uredba (EU) br. 492/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ([17]) i direktive 2004/38/EZ ([18]), 2005/36/EZ ([19]), 2006/123/EZ ([20]) i (EU) 2015/1535 ([21]) Europskog parlamenta i Vijeća. Ako države članice donesu takve mjere, one bi trebale biti opravdane i poštovati načela proporcionalnosti i nediskriminacije u skladu s pravom Unije.Nadalje, u skladu s tim načelima takve mjere ne bi trebale stvarati nepotrebno administrativno opterećenje, a države članice trebale bi poduzeti sve moguće mjere kako bi ograničile svako administrativno opterećenje uzrokovano mjerama donesenima kao odgovor na izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu. Osim toga, u svim takvim mjerama trebalo bi na odgovarajući način uzeti u obzir stanje pograničnih regija i najudaljenijih regija, posebno za prekogranične radnike. Države članice trebale bi ukloniti mjere poduzete kao odgovor na izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu kojima se ograničava slobodno kretanje čim više nisu potrebne. Općenito, nacionalne mjere kojima se ograničava slobodno kretanje, a koje nisu usklađene na temelju ove Uredbe, u načelu više ne bi bile opravdane ili razmjerne kada je režim za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu deaktiviran te bi ih stoga trebalo ukloniti.

(39) Ovu Uredbu ne bi trebalo tumačiti kao da se njome odobravaju ili opravdavaju ograničenja slobodnog kretanja robe, usluga i osoba protivna UFEU-u ili drugim odredbama prava Unije. Na primjer, činjenica da su pojedina ograničenja izričito zabranjena tijekom režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu ne bi trebalo tumačiti kao opravdanje za takva ograničenja izvan tog režima ili kao opravdanje za druga moguća ograničenja nespojiva s pravom Unije koja nisu izričito zabranjena ovom Uredbom.

(40) Člankom 21. UFEU-a utvrđuje se pravo građana Unije da se slobodno kreću i borave na državnom području država članica, podložno ograničenjima i uvjetima utvrđenima u Ugovorima i u mjerama donesenima radi njihove provedbe. Detaljni uvjeti i ograničenja u vezi s tim pravom utvrđeni su u Direktivi 2004/38/EZ. Tom se direktivom utvrđuju opća načela koja se primjenjuju na ta ograničenja i razlozi koji se mogu koristiti za opravdanje takvih mjera. Ti su razlozi javni poredak, javna sigurnost ili javno zdravlje. U tom kontekstu ograničenja slobode kretanja mogu biti opravdana ako su razmjerna i nediskriminirajuća. Ovom se Uredbom ne nastoje predvidjeti dodatni razlozi za ograničavanje prava na slobodno kretanje osoba pored onih predviđenih u poglavlju VI. Direktive 2004/38/EZ.

([17]) Uredba (EU) br. 492/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2011. o slobodi kretanja radnika u Uniji (SL L 141, 27.5.2011., str. 1.).

([18]) Direktiva 2004/38/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o pravu građana Unije i članova njihovih obitelji slobodno se kretati i boraviti na državnom području država članica, o izmjeni Uredbe (EEZ) br. 1612/68 i stavljanju izvan snage direktiva 64/221/EEZ, 68/360/EEZ, 72/194/EEZ, 73/148/EEZ, 75/34/EEZ, 75/35/EEZ, 90/364/EEZ, 90/365/EEZ i 93/96/EEZ (SL L 158, 30.4.2004., str. 77.).

([19]) Direktiva 2005/36/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. rujna 2005. o priznavanju stručnih kvalifikacija (SL L 255, 30.9.2005., str. 22.).

([20]) Direktiva 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006., str. 36.).

([21]) Direktiva (EU) 2015/1535 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. rujna 2015. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih propisa i pravila o uslugama informacijskog društva (SL L 241, 17.9.2015., str. 1.).

(41) Mjere za olakšavanje slobodnog kretanja osoba i sve druge mjere koje utječu na slobodno kretanje osoba predviđene ovom Uredbom temelje se na članku 21. UFEU-a i dopunjuju Direktivu 2004/38/EZ tijekom izvanrednih okolnosti na unutarnjem tržištu. Takve mjere ne bi smjele dovesti do odobravanja ili opravdavanja ograničenjâ slobodnog kretanja koja bi bila protivna Ugovorima ili drugom pravu Unije.

(42) Člankom 45. UFEU-a utvrđuje se pravo na slobodno kretanje radnika, podložno ograničenjima i uvjetima utvrđenima u Ugovorima i u mjerama donesenima radi njihove provedbe. Članak 46. UFEU-a pravna je osnova za donošenje mjera potrebnih za ostvarivanje slobode kretanja radnika, kako je definirano u članku 45. UFEU-a. Ova Uredba sadržava odredbe kojima se dopunjuju postojeće mjere kako bi se dalje jačalo slobodno kretanje osoba, povećala transparentnost i pružila administrativna pomoć tijekom izvanrednih okolnosti na unutarnjem tržištu. Te mjere uključuju uspostavu jedinstvenih kontaktnih točaka i osiguravanje njihove dostupnosti radnicima i njihovim predstavnicima u državama članicama i na razini Unije tijekom režima pojačanog opreza i režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu u skladu s ovom Uredbom.

(43) Primjereno je zabraniti određene nacionalne mjere kojima se ograničava slobodno kretanje ili sloboda pružanja usluga i koje se ne bi trebale uvoditi tijekom izvanrednih okolnosti na unutarnjem tržištu ili kao odgovor na njih jer su očito nerazmjerne. Stoga bi sve takve mjere koje poduzimaju države članice trebalo ocijeniti u svjetlu tih odredaba o usklađivanju, a ne UFEU-a ili drugog prava Unije.

(44) Osobito, države članice trebale bi se suzdržati od uvođenja mjera koje predstavljaju diskriminaciju na temelju državljanstva ili, u slučaju trgovačkih društava, mjesta njihova registriranog sjedišta, središnje uprave ili glavnog mjesta poslovanja.

(45) Države članice trebale bi se suzdržati od uvođenja mjera kojima se korisnicima prava na slobodno kretanje onemogućuje povratak u njihovu državu članicu boravišta ako se u trenutku izbijanja krize nađu u drugoj državi članici.

(46) Države članice trebale bi se suzdržati od poduzimanja mjera kojima se korisnicima prava na slobodno kretanje onemogućuje putovanje u druge države članice zbog važnih obiteljskih razloga kad je takvo putovanje pod istim okolnostima i dalje dopušteno unutar države članice koja donosi mjeru.

(47) Ova Uredba ne bi trebala spriječiti države članice da svojim državljanima i osobama s boravištem dopuste povratak na njihovo državno područje tijekom izvanrednih okolnosti na unutarnjem tržištu. Kako bi se olakšalo takvo putovanje, druge države članice trebale bi dopustiti tim državljanima i osobama s boravištem da napuste njihovo državno područje kako bi putovali u državu članicu državljanstva ili boravišta ili kako bi prešli preko njihova državnog područja radi dolaska do države članice državljanstva ili boravišta.

(48) Zabranjena su ograničenja slobodnog kretanja, među ostalim u obliku administrativnih zahtjeva i postupaka kao što su postupci prijave, registracije ili odobravanja, osim ako su u skladu s pravom Unije. Ako su opravdani i razmjerni administrativni zahtjevi i postupci doneseni u skladu s pravom Unije, države članice trebale bi tijekom izvanrednih okolnosti na unutarnjem tržištu dati prednost olakšavanju usklađenosti s takvim zahtjevima i obradi takvih postupaka za osobe uključene u proizvodnju ili isporuku robe ili usluga relevantnih u slučaju krize. U tom cilju i kada je to potrebno kako bi se olakšalo slobodno kretanje takvih pružatelja usluga ili određenih kategorija takvih pružatelja usluga, Komisija bi trebala uspostaviti mehanizme, uključujući digitalne alate i predloške.

(49) Ovom se Uredbom utvrđuju obveze s ciljem osiguravanja transparentnosti u odnosu na nacionalne mjere donesene tijekom režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu kojima se ograničava pravo na slobodno kretanje osoba. Sva takva ograničenja trebala bi biti u skladu s pravom Unije, posebno s Direktivom 2004/38/EZ. Tim se obvezama ne bi trebale dovoditi u pitanje postojeće obveze obavješćivanja ili prijavljivanja koje se i dalje primjenjuju. Slobodno kretanje osoba od presudne je važnosti za pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Iskustvo iz krize uzrokovane bolešću COVID-19 pokazuje da ograničenja tog prava na slobodno kretanje mogu imati učinke prelijevanja na sve ostale temeljne slobode. Nedostatak informacija o ograničenjima slobodnog kretanja osoba povezanima s krizom može prouzročiti dodatne poteškoće građanima Unije i gospodarskim subjektima u upravljanju njihovim aktivnostima tijekom krize. Trenutačno nema na snazi primjenjivog sustava transparentnosti kojim bi se građanima Unije i gospodarskim subjektima mogle pružiti informacije o ograničenjima slobodnog kretanja osoba. Države članice trebale bi Komisiji i drugim državama članicama dostaviti tekst nacionalnih zakonodavnih ili regulatornih odredaba kojima se uvode ograničenja u pogledu ostvarivanja prava na slobodno kretanje osoba kao odgovor na krizu, kao i njihove izmjene, bez odgode nakon njihova donošenja. Taj bi tekst trebao biti popraćen razlozima za takve mjere, uključujući razloge kojima se dokazuje da su mjere opravdane i razmjerne, kao i svim temeljnim znanstvenim ili drugim podacima koji podupiru njihovo donošenje, područjem primjene takvih mjera, datumima donošenja i početka primjene te trajanjem tih mjera. Kako bi se osiguralo da

građani Unije i gospodarski subjekti mogu dobiti pouzdane informacije o ograničenjima slobodnog kretanja, države članice trebale bi što je prije moguće javnosti pružiti jasne, sveobuhvatne i pravodobne informacije kojima se objašnjavaju takve mjere, posebno njihovo područje primjene, datumi donošenja i početka primjene i trajanje. Te bi informacije trebalo dostaviti i Komisiji. Na temelju toga Komisija bi relevantne informacije trebala objaviti na namjenskim internetskim stranicama dostupnima na svim službenim jezicima institucija Unije.

(50) Kako bi se osiguralo da se specifične mjere za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu predviđene u ovoj Uredbi primjenjuju samo kad je to neophodno za odgovaranje na određene izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu, za takve mjere trebala bi se zahtijevati aktivacija provedbenim aktima Komisije, u kojima se navode razlozi za takvu aktivaciju te roba ili usluge relevantne u slučaju krize na koje se te mjere primjenjuju.

(51) Nadalje, kako bi se osigurala razmjernost tih provedbenih akata i kako bi se osiguralo odgovarajuće poštovanje uloge gospodarskih subjekata u upravljanju krizama, Komisija bi aktivaciji mjera za odgovor na izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu trebala pribjeći samo nakon što je Vijeće aktiviralo režim za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu i ako gospodarski subjekti ne mogu pružiti rješenje dobrovoljno i u razumnom vremenskom okviru („dvostupanjska aktivacija”). Potrebu za aktivacijom mjera za odgovor na izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu trebalo bi obrazložiti u svakom takvom provedbenom aktu te u odnosu na sve posebne aspekte krize.

(52) Kako bi se omogućile precizne procjene toga bi li uvođenje posebnih mjera za odgovor na izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu omogućilo smanjenje ozbiljnih nestašica robe ili usluga relevantnih u slučaju krize ili neposredne prijetnje od takvih nestašica u izvanrednim okolnostima na unutarnjem tržištu, Komisija bi trebala moći zatražiti informacije od relevantnih gospodarskih subjekata u lancima opskrbe robom i uslugama relevantnima u slučaju krize. Takvi zahtjevi za informacije trebali bi se, prema potrebi, odnositi na: proizvodne kapacitete i zalihe robe relevantne u slučaju krize u proizvodnim postrojenjima koja se nalaze i u Uniji i u zemljama izvan Unije u kojima ti gospodarski subjekti posluju, s kojima sklapaju ugovore ili od kojih se opskrbljuju; raspored ili procjenu očekivanog obujma proizvodnje u sljedeća tri mjeseca za svako proizvodno postrojenje koje se nalazi u Uniji i u zemljama izvan Unije s kojima ti gospodarski subjekti posluju ili sklapaju ugovore; i pojedinosti o svim relevantnim poremećajima ili nestašicama u lancima opskrbe. Kako bi se osigurala potpuna uključenost države članice u kojoj gospodarski subjekt ima svoje proizvodno postrojenje, Komisija bi bez odgode trebala dostaviti presliku zahtjeva za informacije toj državi članici te bi, ako to zatraži nadležno tijelo te države članice, Komisija s tom državom članicom trebala na siguran način podijeliti informacije koje je pribavila.

(53) Komisija bi zahtjeve za informacije koji se upućuju gospodarskim subjektima trebala koristiti samo ako informacije potrebne za prikladan odgovor na izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu, kao što su informacije potrebne za nabavu koju provodi Komisija za račun ili u ime država članica ili potrebne za procjenu proizvodnih kapaciteta proizvođača robe relevantne u slučaju krize čiji su lanci opskrbe poremećeni, nisu još dostupne Komisiji i ne mogu se dobiti iz javno dostupnih izvora ili ne proizlaze iz dobrovoljno dostavljenih informacija. Pri podnošenju zahtjeva za informacije provedbenim aktom Komisija bi trebala osigurati da korist za javni interes nadmašuje moguće neugodnosti koje bi mogli pretrpjeti predmetni gospodarski subjekti. Komisija bi trebala uzeti u obzir opterećenje koje bi takav zahtjev za informacije mogao predstavljati, posebno za mikropoduzeća te mala i srednja poduzeća (MSP-ovi), te bi u skladu s time trebala utvrditi rok za odgovor. Ako bi obrada zahtjeva za informacije koju provodi gospodarski subjekt mogla znatno poremetiti njegovo poslovanje, tom bi gospodarskom subjektu trebalo dopustiti da odbije dostaviti tražene informacije. Gospodarski subjekt trebao bi biti obvezan Komisiji dostaviti razloge za svako odbijanje dostavljanja traženih informacija. Takvi bi razlozi posebno trebali uključivati rizik od odgovornosti za kršenje ugovornih obveza neotkrivanja na temelju ugovora uređenih pravom zemlje izvan Unije ili rizik od otkrivanja informacija povezanih s nacionalnom sigurnošću u slučaju robe s mogućim uporabama u kontekstu nacionalne sigurnosti, što bi moglo uključivati nacionalne rezerve.

(54) Najdulji rok u kojem gospodarski subjekt mora odgovoriti na zahtjev za informacije trebao bi biti 20 radnih dana. Posebni pojedinačni rok trebalo bi odrediti na pojedinačnoj osnovi te bi on u određenim okolnostima mogao biti kraći. Gospodarskom subjektu trebalo bi biti dopušteno zatražiti jednokratno produljenje roka kojim bi se, podložno izričitoj suglasnosti Komisije, ukupni rok mogao produljiti preko 20 radnih dana. Trebalo bi predvidjeti da se svaki zahtjev gospodarskog subjekta za produljenje roka podnosi Komisiji u skladu s komunikacijskim aranžmanima utvrđenima u pojedinačnoj odluci. Također bi trebalo predvidjeti da se, dok Komisija ne odgovori na zahtjev za produljenje, početni rok smatra u potpunosti primjenjivim.

(55) Aktivacijom režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu trebalo bi se također omogućiti, prema potrebi, aktiviranje primjene određenih postupaka za odgovor na krizu kojima se uvode prilagodbe u pravilima kojima se uređuje oblikovanje, proizvodnja, ocjenjivanje sukladnosti i stavljanje na tržište robe koja podliježe usklađenim pravilima Unije te u određenim pravilima kojima se uređuje roba koja podliježe općem okviru Unije za sigurnost proizvoda. Tim postupcima za odgovor na krizu trebalo bi se omogućiti da se proizvodi koji su uvršteni u popis robe relevantne u slučaju krize brzo stavljaju na tržište u kontekstu izvanrednih okolnosti. U slučaju usklađenih proizvoda, tijela za ocjenjivanje sukladnosti trebala bi davati prednost ocjenjivanju sukladnosti robe relevantne u slučaju krize pred bilo kojim drugim zahtjevima za ostale proizvode za koje je postupak u tijeku. U slučajevima u kojima postoje neopravdana kašnjenja u postupcima ocjenjivanja sukladnosti robe relevantne u slučaju krize, nadležna tijela država članica trebala bi moći izdati odobrenja za stavljanje na odgovarajuće tržište za takvu robu koja nije prošla primjenjive postupke ocjenjivanja sukladnosti, pod uvjetom da je ta roba sukladna s primjenjivim sigurnosnim zahtjevima. Takva odobrenja trebala bi biti valjana samo na državnom području države članice izdavateljice dok se njihova valjanost ne proširi na područje Unije provedbenim aktom Komisije. Valjanost takvih odobrenja koja odstupaju od postupaka ocjenjivanja sukladnosti trebala bi biti ograničena na trajanje režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu. Osim toga, kako bi se olakšalo povećanje opskrbe usklađenom i neusklađenom robom relevantnom u slučaju krize, trebalo bi uvesti određene fleksibilnosti u pogledu mehanizama pretpostavke sukladnosti odnosno pretpostavke sukladnosti s općim zahtjevima za sigurnost. U kontekstu izvanrednih okolnosti na unutarnjem tržištu proizvođači robe relevantne u slučaju krize trebali bi se također moći osloniti na nacionalne i međunarodne norme kojima se pruža jednakovrijedna razina zaštite kao i europskim normama na koje su upućivanja objavljena u *Službenom listu Europske unije*. U pogledu same usklađene robe relevantne u slučaju krize, u slučajevima u kojima takve europske norme ne postoje ili je sukladnost s njima pretjerano otežana zbog poremećajâ na unutarnjem tržištu, Komisija bi trebala moći izdati zajedničke specifikacije kojima se predviđa pretpostavka sukladnosti kako bi se proizvođačima osigurala gotova tehnička rješenja.

(56) Uvođenje tih prilagodbi koje su relevantne u slučaju krize u relevantna sektorska pravila Unije iziskuje ciljane prilagodbe sljedećih 16 akata: direktive 2000/14/EZ ([22]), 2006/42/EZ ([23]), 2010/35/EU ([24]), 2014/29/EU ([25]), 2014/30/EU ([26]), 2014/33/EU ([27]), 2014/34/EU ([28]), 2014/35/EU ([29]), 2014/53/EU ([30]), 2014/68/EU ([31]) Europskog

([22]) Direktiva 2000/14/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 8. svibnja 2000. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na emisiju buke u okoliš uzrokovane opremom za uporabu na otvorenom (SL L 162, 3.7.2000., str. 1.).

([23]) Direktiva 2006/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2006. o strojevima i o izmjeni Direktive 95/16/EZ (SL L 157, 9.6.2006., str. 24.).

([24]) Direktiva 2010/35/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. lipnja 2010. o pokretnoj tlačnoj opremi i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 76/767/EEZ, 84/525/EEZ, 84/526/EEZ, 84/527/EEZ i 1999/36/EZ (SL L 165, 30.6.2010., str. 1.).

([25]) Direktiva 2014/29/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na stavljanje na raspolaganje na tržištu jednostavnih tlačnih posuda (SL L 96, 29.3.2014., str. 45.).

([26]) Direktiva 2014/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na elektromagnetsku kompatibilnost (SL L 96, 29.3.2014., str. 79.).

([27]) Direktiva 2014/33/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na dizala i sigurnosne komponente za dizala (SL L 96, 29.3.2014., str. 251.).

([28]) Direktiva 2014/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na opremu i zaštitne sustave namijenjene za uporabu u potencijalno eksplozivnim atmosferama (SL L 96, 29.3.2014., str. 309.).

([29]) Direktiva 2014/35/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na stavljanje na raspolaganje na tržištu električne opreme namijenjene za uporabu unutar određenih naponskih granica (SL L 96, 29.3.2014., str. 357.).

([30]) Direktiva 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o usklađivanju zakonodavstava država članica o stavljanju na raspolaganje radijske opreme na tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/5/EZ (SL L 153, 22.5.2014., str. 62.).

([31]) Direktiva 2014/68/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o usklađivanju zakonodavstava država članica o stavljanju na raspolaganje na tržištu tlačne opreme (SL L 189, 27.6.2014., str. 164.).

parlamenta i Vijeća i uredbe (EU) 2016/424 ([32]), (EU) 2016/425 ([33]), (EU) 2016/426 ([34]), (EU) br. 305/2011 ([35]), (EU) 2023/988 ([36]) i (EU) 2023/1230 ([37]) Europskog parlamenta i Vijeća. Izmjene kojima se utvrđuju postupci u slučaju izvanrednih okolnosti u svakom od odgovarajućih akata trebale bi postati primjenjive tek kad se posebno aktiviraju. Aktivacija postupaka u slučaju izvanrednih okolnosti na temelju svakog odgovarajućeg akta trebala bi biti uvjetovana aktivacijom režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu na temelju ove Uredbe i trebala bi biti ograničena na proizvode uvrštene na popis robe relevantne u slučaju krize i vremenski ograničena na razdoblje trajanja režima izvanrednih okolnosti na unutarnjem tržištu.

(57) U slučajevima u kojima postoje znatni rizici za funkcioniranje unutarnjeg tržišta ili u slučajevima ozbiljnih i kontinuiranih nestašica robe relevantne u slučaju krize ili iznimno visoke potražnje za robom relevantnom u slučaju krize, mjere na razini Unije kojima se nastoji osigurati dostupnost robe relevantne u slučaju krize, kao što su prioritetni zahtjevi, mogle bi se pokazati neophodnima za osiguravanje pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta i njegovih lanaca opskrbe.

(58) Kao krajnja mjera za osiguravanje održavanja vitalnih društvenih funkcija ili gospodarskih djelatnosti na unutarnjem tržištu ako se proizvodnja ili opskrba određenom robom relevantnom u slučaju krize ne bi mogla postići drugim mjerama, Komisija bi trebala moći uputiti zahtjeve gospodarskim subjektima s poslovnim nastanom u Uniji da proizvedu određenu robu relevantnu u slučaju krize ili opskrbe određenom robom relevantnom u slučaju krize. Pri izdavanju zahtjeva Komisija bi trebala uzeti u obzir mogući negativan učinak na tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu i rizik od pogoršanja poremećajâ tržišta. Nadalje, odabir primatelja i korisnika zahtjeva ne bi trebao biti diskriminirajući.

(59) Prioritetni zahtjev trebao bi se temeljiti na objektivnim, činjeničnim, mjerljivim i potkrijepljenim podacima. U takvim bi se zahtjevima trebali uzeti u obzir legitimni interesi gospodarskih subjekata te troškovi i napori potrebni za svaku promjenu slijeda proizvodnje. U prioritetnom zahtjevu trebalo bi jasno navesti da je prihvaćanje ili odbijanje zahtjeva odabir isključivo gospodarskog subjekta. Ako gospodarski subjekt odluči odbiti prioritetni zahtjev, gospodarski subjekt također može odlučiti hoće li izričito odbiti zahtjev i hoće li dati obrazloženje pri obavješćivanju Komisije o odbijanju.

(60) Kada se prihvati, obveza izvršenja prioritetnog zahtjeva trebala bi imati prednost pred bilo kojom obvezom izvršenja na temelju privatnog ili javnog prava. Svaki bi prioritetni zahtjev trebao sadržavati poštenu i razumnu cijenu. Izračun takve cijene trebalo bi biti moguće izvršiti na temelju prosječnih tržišnih cijena posljednjih godina, što podliježe navođenju razlogâ za bilo kakvo povećanje ili smanjenje, na primjer uzimajući u obzir inflaciju ili ulazne troškove. S obzirom na važnost osiguravanja opskrbe robom relevantnom u slučaju krize, koja je neophodna za održavanje vitalnih društvenih funkcija ili gospodarskih djelatnosti na unutarnjem tržištu, usklađenost s obvezom izvršenja prioritetnog zahtjeva ne bi trebala podrazumijevati odgovornost prema trećim stranama za štetu koja može proizaći iz bilo kakvog kršenja ugovornih obveza uređenih pravom države članice u mjeri u kojoj je to kršenje ugovornih obveza bilo nužno za usklađenost s naloženim određivanjem prioriteta. Gospodarskim subjektima koji bi mogli biti obuhvaćeni prioritetnim zahtjevom trebalo bi dopustiti da u uvjetima svojih komercijalnih ugovora predvide moguće posljedice prioritetnog zahtjeva. Ne dovodeći u pitanje primjenjivost drugih odredaba, to oslobođenje od odgovornosti ne utječe na odgovornost za neispravne proizvode, kako je propisana Direktivom Vijeća 85/374/EEZ ([38]).

([32]) Uredba (EU) 2016/424 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o žičarama i stavljanju izvan snage Direktive 2000/9/EZ (SL L 81, 31.3.2016., str. 1.).

([33]) Uredba (EU) 2016/425 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o osobnoj zaštitnoj opremi i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 89/686/EEZ (SL L 81, 31.3.2016., str. 51.).

([34]) Uredba (EU) 2016/426 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o aparatima na plinovita goriva i stavljanju izvan snage Direktive 2009/142/EZ (SL L 81, 31.3.2016., str. 99.).

([35]) Uredba (EU) br. 305/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2011. o utvrđivanju usklađenih uvjeta za stavljanje na tržište građevnih proizvoda i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 89/106/EEZ (SL L 88, 4.4.2011., str. 5.).

([36]) Uredba (EU) 2023/988 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. svibnja 2023. o općoj sigurnosti proizvoda, izmjeni Uredbe (EU) br. 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive (EU) 2020/1828 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive 2001/95/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Vijeća 87/357/EEZ (SL L 135, 23.5.2023., str. 1.).

([37]) Uredba (EU) 2023/1230 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. lipnja 2023. o strojevima te o stavljanju izvan snage Direktive 2006/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Direktive Vijeća 73/361/EEZ (SL L 165, 29.6.2023., str. 1.).

([38]) Direktiva Vijeća 85/374/EEZ od 25. srpnja 1985. o približavanju zakona i drugih propisa država članica u vezi s odgovornošću za neispravne proizvode (SL L 210, 7.8.1985., str. 29.).

(61) Ako je gospodarski subjekt izričito prihvatio prioritetni zahtjev, a Komisija je slijedom tog prihvaćanja donijela provedbeni akt, gospodarski subjekt trebao bi poštovati sve uvjete iz tog provedbenog akta. Ako gospodarski subjekt ne poštuje uvjete utvrđene u provedbenom aktu, to bi trebalo dovesti do gubitka prednosti od oslobođenja od ugovorne odgovornosti. Ako je nepoštovanje uvjeta namjerno ili se može pripisati krajnjoj nepažnji, gospodarski subjekt može podlijegati i novčanoj kazni, podložno načelu proporcionalnosti. Ne bi trebalo biti moguće izreći novčane kazne gospodarskim subjektima koji nisu izričito prihvatili prioritetni zahtjev.

(62) Ako jedna ili više država članica obavijeste Komisiju o nestašicama ili riziku od nestašica robe i usluga relevantnih u slučaju krize, Komisija bi trebala moći preporučiti državama članicama da poduzmu mjere čiji je cilj osigurati brzo povećanje dostupnosti robe i usluga relevantnih u slučaju krize. Komisija bi trebala voditi računa o učinku predviđenih mjera na predmetne gospodarske subjekte. Takve preporuke mogu uključivati mjere čiji je cilj olakšati širenje, prenamjenu ili uspostavu novih proizvodnih kapaciteta za robu relevantnu u slučaju krize ili novih kapaciteta povezanih s uslužnim djelatnostima relevantnima u slučaju krize te čiji je cilj ubrzati relevantne i primjenjive postupke u pogledu odobravanja, ovlaštenja i registracije.

(63) Ako jedna ili više država članica obavijeste Komisiju o nestašicama robe ili usluga relevantnih u slučaju krize, Komisija bi te informacije trebala proslijediti svim nadležnim tijelima država članica i pojednostavniti koordinaciju odgovora. Nadalje, kako bi se osigurala dostupnost određene robe ili usluga relevantnih u slučaju krize tijekom izvanrednih okolnosti na unutarnjem tržištu te radi okončanja izvanrednih okolnosti na unutarnjem tržištu, Komisija bi trebala moći preporučiti da države članice distribuiraju tu robu ili usluge, uzimajući na odgovarajući način u obzir načela solidarnosti, nužnosti i proporcionalnosti. Komisija bi trebala pomoći u koordinaciji te distribucije.

(64) Uz mogućnost zajedničke nabave između Komisije i jedne ili više država članica te kako je predviđeno u Uredbi (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća ([39]) („Financijska uredba") jedna ili više država članica također bi trebale moći zatražiti od Komisije da u njihovo ime ili za njihov račun pokrene postupak nabave za kupnju robe i usluga od kritične važnosti ili robe i usluga relevantnih u slučaju krize kako bi se iskoristila kupovna moć i pregovarački položaj Komisije tijekom režima pojačanog opreza na unutarnjem tržištu ili režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu. Takva nabava trebala bi obuhvaćati nabavu, od strane javnog naručitelja ili naručitelja, radova, robe ili usluga relevantnih u slučaju krize putem ugovora te nabavu ili najam zemljišta, zgrada ili druge nepokretne imovine od gospodarskih subjekata koje je taj javni naručitelj ili naručitelj odabrao za potrebe odgovora na krizu. Komisija bi trebala moći provesti relevantni postupak nabave za račun ili u ime država članica na temelju sporazuma između stranaka ili djelovati kao subjekt u veleprodaji, tako da kupuje, skladišti i preprodaje ili donira robu i usluge, uključujući najam zemljišta, zgrada ili druge nepokretne imovine, državama članicama sudionicama ili partnerskim organizacijama koje je odabrala.

(65) Tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19 postalo je jasno da bi Komisija trebala moći nabavljati robu i usluge relevantne u slučaju krize zajedno s državama Europskog udruženja slobodne trgovine (EFTA) i sa zemljama izvan Unije, kao što su europske mikrodržave. Postupci zajedničke nabave pokrenuti za nabavu robe i usluga relevantnih u slučaju krize ili robe i usluga od kritične važnosti ne bi trebali negativno utjecati na funkcioniranje unutarnjeg tržišta i ne bi trebali predstavljati diskriminaciju ili ograničenje trgovine niti bi takvi postupci javne nabave trebali uzrokovati narušavanje tržišnog natjecanja ili imati bilo kakav izravan financijski učinak na proračun zemalja koje ne sudjeluju u postupku zajedničke nabave. Također je ključno osigurati da države članice prije pokretanja postupaka za nabavu robe i usluga relevantnih u slučaju krize koordiniraju svoje djelovanje uz potporu Komisije i Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost. Tijekom faze nepredvidivih okolnosti države članice trebale bi uspostaviti sustav koji bi omogućavao identifikaciju javnih naručitelja i naručitelja koji podliježu direktivama 2014/24/EU ([40]) i 2014/25/EU ([41]) Europskog parlamenta i Vijeća, a koji tijekom izvanrednih okolnosti nabavljaju robu i usluge relevantne u slučaju krize. U svrhu usklađenosti s klauzulom o koordinaciji na temelju ove Uredbe države članice

([39]) Uredba (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije (SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

([40]) Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 65.).

([41]) Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 243.).

trebale bi se za prikupljanje i prijenos informacija o javnoj nabavi koja je u tijeku i planiranoj javnoj nabavi koje provode javni naručitelji i naručitelji na svojem državnom području moći osloniti na središnje urede za vezu.

(66) Sporazumom kojim se uređuje nabava koju provodi Komisija za račun ili u ime ili jedne ili više država članica ili zajednička nabava između Komisije i jedne ili više država članica trebalo bi, prema potrebi, predvidjeti klauzulu o isključivosti, prema kojoj se države članice sudionice obvezuju da neće nabavljati predmetnu robu ili usluge relevantne u slučaju krize drugim kanalima te da neće voditi paralelne pregovore. Ako je predviđena takva klauzula o isključivosti, njome bi trebalo odrediti da države članice sudionice, kada imaju dodatne potrebe za nabavom i takva nabava prema procjeni Komisije ne ugrožava zajedničku nabavu ili nabavu za račun ili u ime država članica koja je u tijeku, mogu pokrenuti vlastiti postupak nabave. Za potrebe zajedničke nabave države EFTA-e i zemlje kandidatkinje za pristupanje Uniji te Kneževinu Andoru, Kneževinu Monako, Republiku San Marino i Državu Vatikanskoga Grada trebalo bi smatrati državama članicama sudionicama ako oni odluče sudjelovati u zajedničkoj nabavi. Svrha klauzule o isključivosti jest osigurati da se ne ugrozi zajednička nabava ili nabava za račun ili u ime država članica koja je u tijeku. Nabave male vrijednosti (de minimis) ne utječu na takvu nabavu te bi stoga javnim naručiteljima i naručiteljima država članica trebalo dopustiti pokretanje postupka nabave koji je ispod pragova iz direktiva 2014/24/EU i 2014/25/EU. Osim toga, s obzirom na to da se nabavom od gospodarskog subjekta koji ne sudjeluje u natječajnom postupku koji je u tijeku ne ugrožava nabava koja je u tijeku, klauzula o isključivosti utvrđena u ovoj Uredbi ne bi se trebala primjenjivati na tu vrstu nabave. Ako država članica odluči sudjelovati u zajedničkoj nabavi ili nabavi robe i usluga relevantnih u slučaju krize za račun ili u ime država članica, trebala bi moći koristiti središnje urede za vezu predviđene u ovoj Uredbi kako bi sve javne naručitelje i naručitelje na svojem državnom području obavijestila o nabavi koja je u tijeku koja aktivira primjenu klauzule o isključivosti.

(67) Transparentnost je središnje načelo djelotvorne javne nabave kojim se poboljšava tržišno natjecanje, povećava učinkovitost i stvaraju ravnopravni uvjeti. Europski parlament trebalo bi obavijestiti o postupcima koji se odnose na zajedničke nabave na temelju ove Uredbe i na zahtjev mu omogućiti pristup ugovorima sklopljenima slijedom tih postupaka, podložno odgovarajućoj zaštiti tajnosti i zaštiti svih osobnih podataka, nacionalne sigurnosti država članica i poslovno osjetljivih informacija, uključujući poslovne tajne.

(68) Imateljima informacija potrebno je pružiti jamstva da se informacije koje su dostavili zbog primjene ove Uredbe obrađuju i upotrebljavaju uz poštovanje načelâ nužnosti i proporcionalnosti. Informacije primljene putem praćenja, zahtjevâ za informacije i prioritetnih zahtjeva trebale bi stoga u svrhu u koju su takve informacije zatražene upotrebljavati samo institucije, tijela, uredi ili agencije Unije i njihovo osoblje, tijela država članica i njihovo osoblje ili pojedinci, uključujući članove i promatrače Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost.

(69) S obzirom na to da Odbor za izvanredne okolnosti i otpornost djeluje kao savjetodavno tijelo Komisije, trebao bi poštovati načela, norme i pravila Komisije za zaštitu klasificiranih podataka i osjetljivih neklasificiranih podataka, uključujući, među ostalim, odredbe o obradi i pohrani takvih podataka, kako je utvrđeno u odlukama Komisije (EU, Euratom) 2015/443 ([42]) i (EU, Euratom) 2015/444 ([43]). Članovi osoblja Komisije te drugih institucija i tijela Unije koji imaju pristup klasificiranim podacima i osjetljivim neklasificiranim podacima povezanim s radom Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost trebali bi biti obvezani zahtjevima u pogledu povjerljivosti iz članka 339. UFEU-a, čak i nakon prestanka njihove dužnosti.

([42]) Odluka Komisije (EU, Euratom) 2015/443 od 13. ožujka 2015. o sigurnosti u Komisiji (SL L 72, 17.3.2015., str. 41.).
([43]) Odluka Komisije (EU, Euratom) 2015/444 od 13. ožujka 2015. o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a (SL L 72, 17.3.2015., str. 53.).

(70) Ako aktivnosti koje treba provesti na temelju ove Uredbe uključuju obradu osobnih podataka, takva obrada trebala bi biti u skladu s relevantnim zakonodavstvom Unije o zaštiti osobnih podataka, odnosno uredbama (EU) 2016/679 ([44]) i (EU) 2018/1725 ([45]) Europskog parlamenta i Vijeća.

(71) Potrebno je utvrditi pravila o digitalnim alatima kako bi se osigurala pripravnost za pravodoban i učinkovit odgovor na moguće izvanredne okolnosti u budućnosti i zajamčilo kontinuirano funkcioniranje unutarnjeg tržišta, slobodno kretanje robe, usluga i osoba u kriznim vremenima te dostupnost robe i usluga relevantnih u slučaju krize za građane, poduzeća i tijela javne vlasti. Ovom bi se Uredbom ujedno trebala utvrditi pravila za digitalne alate kojima se osigurava određivanje prioriteta i ubrzavanje postupaka odobravanja, registracije ili prijave kako bi se olakšalo slobodno kretanje osoba te siguran prijenos i razmjena informacija. Komisija i države članice trebale bi, u mjeri u kojoj je to moguće, ponovno koristiti ili proširiti svoje postojeće digitalne alate. Ako to nije moguće, Komisija i države članice trebale bi uspostaviti, ako je to potrebno i opravdano, nove digitalne alate. Komisija bi provedbenim aktima trebala odrediti tehničke aspekte takvih alata ili infrastrukture.

(72) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji u pogledu specifikacija okvira za nepredvidive situacije koje se odnose na pripravnost, suradnju, razmjenu informacija i komuniciranje u kriznim situacijama za režim pojačanog opreza i režim za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu. Nadalje, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji u pogledu mogućnosti donošenja mjera ublažavanja, odnosno administrativnih aranžmana, digitalnih alata i predložaka, kojima se olakšava slobodno kretanje osoba. Nadalje, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji u pogledu aktivacije posebnih mjera za odgovor na izvanredne okolnosti tijekom režima izvanrednih okolnosti na unutarnjem tržištu kako bi se omogućio brz i koordiniran odgovor. Osim toga, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji u pogledu uspostave tehničkih aspekata posebnih digitalnih alata kojima se podupiru ciljevi ove Uredbe. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ([46]).

(73) Komisija bi trebala donijeti provedbene akte koji se odmah primjenjuju kada, u opravdanim slučajevima povezanima s učincima krize na unutarnje tržište to zahtijevaju krajnje hitni razlozi.

(74) Ovom Uredbom poštuju se temeljna prava i načela koja su posebno priznata Poveljom Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”). Njome se osobito poštuju pravo na privatnost gospodarskih subjekata ugrađeno u članak 7. Povelje, pravo na zaštitu podataka utvrđeno u članku 8. Povelje, sloboda poduzetništva i ugovorna sloboda, koje su zaštićene člankom 16. Povelje, pravo na vlasništvo, zaštićeno člankom 17. Povelje, pravo na kolektivno pregovaranje i pravo na poduzimanje kolektivnog djelovanja, zaštićeno člankom 28. Povelje, te pravo na djelotvoran pravni lijek i na pošteno suđenje kako je predviđeno člankom 47. Povelje.

(75) Ova Uredba ne bi trebala utjecati na autonomiju socijalnih partnera kako je priznata UFEU-om.

(76) Ova se Uredba ne bi trebala tumačiti tako da utječe na pravo na zaštitu okoliša, pravo na kolektivno pregovaranje i pravo na poduzimanje kolektivnog djelovanja u skladu s Poveljom, uključujući pravo radnika i poslodavaca na poduzimanje kolektivnog djelovanja radi obrane svojih interesa, uključujući štrajk, te pravo ili slobodu na štrajk ili na poduzimanje drugih mjera obuhvaćenih specifičnim sustavima odnosa između poslodavca i radnika u državama članicama u skladu s nacionalnim pravom ili nacionalnom praksom.

(77) Na ovu Uredbu ne utječu drugi pravni akti Unije, kao što su oni kojima su predviđene obveze gospodarskih subjekata da podatke stavljaju na raspolaganje tijelima javnog sektora. Stoga, ako drugi pravni akti Unije također sadržavaju odredbe o zahtjevima Komisije za informacije koje imaju istu svrhu kao i one predviđene ovom Uredbom, nakon što Vijeće aktivira režim za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu, trebale bi se primjenjivati samo relevantne odredbe ove Uredbe koje se odnose na zahtjeve za informacije.

([44]) Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1.).

([45]) Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018., str. 39.).

([46]) Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

(78) Unija je i dalje potpuno predana međunarodnoj solidarnosti i čvrsto podupire načelo da se sve mjere koje se smatraju potrebnima koje se poduzimaju na temelju ove Uredbe, uključujući one koje su potrebne kako bi se spriječile ili otklonile kritične nestašice, trebaju provoditi ciljano, transparentno, razmjerno, privremeno i u skladu s obvezama preuzetima u okviru Svjetske trgovinske organizacije.

(79) Okvir Unije trebao bi uključivati međuregionalne elemente kako bi se uspostavile koherentne, višesektorske i prekogranične mjere za nepredvidive situacije, mjere pojačanog opreza i mjere za odgovor na izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu, ponajprije uzimajući u obzir resurse, kapacitete i osjetljivosti u susjednim regijama, a posebno pograničnim regijama.

(80) Komisija bi trebala provoditi redovitu evaluaciju funkcioniranja i djelotvornosti ove Uredbe te podnijeti izvješće Europskom parlamentu i Vijeću, uključujući evaluaciju rada Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost, testiranja otpornosti na stres, protokola osposobljavanja i kriznih protokola, kriterija za aktivaciju režima pojačanog opreza na unutarnjem tržištu i režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu te korištenja digitalnih alata. Nadalje, izvješća bi trebalo podnijeti u roku od četiri mjeseca nakon deaktivacije režima pojačanog opreza na unutarnjem tržištu ili režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu, ovisno o slučaju. Ta bi izvješća trebala obuhvaćati evaluaciju mjera provedenih na temelju ove Uredbe u odnosu na krizu koja je dovela do aktivacije tog režima, posebno u pogledu djelotvornosti tih mjera. U tim bi se izvješćima, prema potrebi, mogla predložiti poboljšanja te bi im se, prema potrebi, mogli priložiti relevantni zakonodavni prijedlozi.

(81) Uredbom Vijeća (EZ) br. 2679/98 ([47]) predviđa se mehanizam za bilateralne rasprave i obavješćivanje o preprekama funkcioniranju unutarnjeg tržišta. Kako bi se u slučaju aktivacije režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu izbjeglo udvostručavanje pravila, tu bi uredbu trebalo na odgovarajući način izmijeniti. Uredba (EZ) br. 2679/98 ni na koji način ne bi trebala utjecati na ostvarivanje temeljnih prava priznatih na razini Unije i u državama članicama, uključujući pravo ili slobodu na štrajk ili na poduzimanja drugih mjera obuhvaćenih specifičnim sustavima odnosa između poslodavca i radnika u državama članicama, u skladu s nacionalnim pravom ili nacionalnom praksom. Njome se također ne bi trebalo dovoditi u pitanje pravo na dogovaranje kolektivnih ugovora u pregovorima, sklapanje kolektivnih ugovora ni pravo na kolektivno djelovanje u skladu s nacionalnim pravom ili nacionalnom praksom.

(82) S obzirom na to da cilj ove Uredbe, odnosno osiguravanje neometanog i neporemećenog funkcioniranja unutarnjeg tržišta uspostavom mjera za nepredvidive situacije, mjera pojačanog opreza i mjera za izvanredne okolnosti kako bi se olakšala koordinacija mjera za odgovor u slučaju krize, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega i učinka djelovanja on na bolji način može ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

GLAVA I.

OPĆE ODREDBE

POGLAVLJE I.

Predmet, ciljevi, područje primjene i definicije

Članak 1.

Predmet i ciljevi

1. Ovom se Uredbom uspostavlja okvir usklađenih mjera za djelotvorno predviđanje učinaka kriza na unutarnje tržište te za pripravnost i odgovor na njih.

2. Cilj okvira iz stavka 1. jest:

([47]) Uredba Vijeća (EZ) br. 2679/98 od 7. prosinca 1998. o funkcioniranju unutarnjeg tržišta u odnosu na slobodno kretanje robe među državama članicama (SL L 337, 12.12.1998., str. 8.).

(a) zaštititi i olakšati slobodno kretanje robe, usluga i osoba, uključujući radnike;

(b) osigurati dostupnost robe i usluga od kritične važnosti te robe i usluga relevantnih u slučaju krize na unutarnjem tržištu ako su države članice donijele ili će vjerojatno donijeti različite nacionalne mjere; i

(c) spriječiti stvaranje prepreka pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta.

3. Ovom se Uredbom posebno utvrđuju:

(a) pravila o osnivanju i radu Odbora za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu i otpornost unutarnjeg tržišta koji pomaže Komisiji i savjetuje je u pogledu predviđanja i sprječavanja učinka krize na unutarnje tržište ili odgovora na taj učinak;

(b) mjere za nepredvidive situacije koje se odnose na predviđanje, planiranje i otpornost;

(c) mjere tijekom režima pojačanog opreza na unutarnjem tržištu za odgovaranje na učinak prijetnje krize koja ima potencijal da preraste u izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu;

(d) mjere tijekom režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu za odgovaranje na učinak krize na unutarnje tržište, uključujući mjere kojima se olakšava slobodno kretanje robe, usluga i osoba, uključujući radnike, tijekom tog režima;

(e) pravila o javnoj nabavi tijekom režima pojačanog opreza i režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu;

(f) pravila o pružanju digitalnih alata i suradnji među nadležnim tijelima.

Članak 2.

Područje primjene

1. Ova se Uredba primjenjuje na robu, usluge i osobe, uključujući radnike, na unutarnjem tržištu.

2. Ova se Uredba ne primjenjuje na:

(a) lijekove kako su definirani u članku 1. točki 2. Direktive 2001/83/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([48]);

(b) medicinske proizvode kako su definirani u članku 2. točki (e) Uredbe (EU) 2022/123;

(c) druge medicinske protumjere iz članka 3. točke 10. Uredbe (EU) 2022/2371 i uvrštene na popis sastavljen u skladu s člankom 7. stavkom 1. Uredbe (EU) 2022/2372;

(d) poluvodiče kako su definirani u članku 2. točki 1. Uredbe (EU) 2023/1781 Europskog parlamenta i Vijeća ([49]);

(e) energente u smislu članka 2. stavka 1. Direktive Vijeća 2003/96/EZ ([50]), električnu energiju u smislu članka 2. stavka 2. te direktive i ostale proizvode iz članka 2. stavka 3. te direktive;

([48]) Direktiva 2001/83/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. studenoga 2001. o zakoniku Zajednice o lijekovima za humanu primjenu (SL L 311, 28.11.2001., str. 67.).

([49]) Uredba (EU) 2023/1781 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. rujna 2023. o uspostavi okvira mjera za jačanje europskog ekosustava poluvodiča i izmjeni Uredbe (EU) 2021/694 (Akt o čipovima) (SL L 229, 18.9.2023., str. 1.).

([50]) Direktiva Vijeća 2003/96/EZ od 27. listopada 2003. o restrukturiranju sustava Zajednice za oporezivanje energenata i električne energije (SL L 283, 31.10.2003., str. 51.).

(f) financijske usluge, kao što su bankarstvo, kreditiranje, osiguranje i reosiguranje, strukovne ili osobne mirovine, vrijednosni papiri, investicijski fondovi, plaćanja i investicijsko savjetovanje, uključujući usluge i djelatnosti navedene u Prilogu I. Direktivi 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća ([51]), kao i djelatnosti u vezi s namirom i poravnanjem te savjetovanje, posredovanje i druge pomoćne financijske usluge;

(g) obrambene proizvode kako su definirani u članku 3. točki 1. Direktive 2009/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([52]) ili kako su definirani nacionalnim pravom država članica u skladu s pravom Unije.

3. Odstupajući od stavka 2. točaka (a), (b) i (c) ovog članka, članci od 20. do 23. i članak 44. ove Uredbe primjenjuju se na proizvode iz tih točaka.

4. Ovom se Uredbom ne dovode u pitanje drugi pravni akti Unije kojima se utvrđuju posebna pravila o odgovoru na krize ili upravljanju krizama, kao što su:

(a) Odluka br. 1313/2013/EU Europskog parlamenta i Vijeća ([53]) o uspostavi Mehanizma Unije za civilnu zaštitu;

(b) relevantne odredbe Uredbe (EU) 2015/479 koje se odnose na ovlast Komisije da procijeni je li primjereno nametnuti ograničenja na izvoz robe u skladu s međunarodnim pravima i obvezama Unije;

(c) uredbe (EU) 2022/2371 i (EU) 2022/2372 koje se odnose na okvir EU-a za zdravstvenu sigurnost;

(d) Odluka 2014/415/EU o uspostavi aranžmana za integrirani politički odgovor na krizu (IPCR), uključujući političku koordinacijsku ulogu IPCR-a, i Provedbena odluka (EU) 2018/1993 o utvrđivanju pravila o funkcioniranju tih aranžmana.

5. Ovom se Uredbom ne dovode u pitanje pravila Unije o tržišnom natjecanju, uključujući protumonopolska pravila, pravila o koncentracijama i pravila o državnim potporama.

6. Ovom se Uredbom ne dovodi u pitanje odgovornost država članica da štite nacionalnu sigurnost ili njihove ovlasti da štite druge temeljne državne funkcije, uključujući osiguranje teritorijalne cjelovitosti države i održavanje javnog poretka. Nacionalna sigurnost posebice ostaje isključiva odgovornost svake države članice.

7. Ova Uredba ne utječe na ostvarivanje temeljnih prava, u skladu s Poveljom Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”). Posebice, ova Uredba ne utječe na pravo na štrajk ili pravo na poduzimanje drugih djelovanja obuhvaćenih specifičnim sustavima odnosa poslodavaca i radnika u državama članicama, u skladu s nacionalnim pravom i nacionalnom praksom. Također ne utječe na pravo na dogovaranje kolektivnih ugovora u pregovorima, sklapanje kolektivnih ugovora i izvršavanje kolektivnih ugovora ni na pravo na kolektivno djelovanje u skladu s nacionalnim pravom i nacionalnom praksom.

Članak 3.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „kriza” znači izniman, neočekivan i iznenadan, prirodan ili ljudskim djelovanjem uzrokovan događaj izvanredne prirode i razmjera koji se odvija unutar ili izvan Unije, a koji ima ili bi mogao imati ozbiljan negativni učinak na funkcioniranje unutarnjeg tržišta te koji ometa slobodno kretanje robe, usluga i osoba ili ometa funkcioniranje njegovih lanaca opskrbe;

2. „režim pojačanog opreza na unutarnjem tržištu” znači okvir za odgovaranje na prijetnju krize koja ima potencijal prerasti u izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu u sljedećih šest mjeseci;

([51]) Direktiva 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176, 27.6.2013., str. 338.).

([52]) Direktiva 2009/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009. o pojednostavnjivanju uvjeta za transfer obrambenih proizvoda unutar Zajednice (SL L 146, 10.6.2009., str. 1.).

([53]) Odluka br. 1313/2013/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o Mehanizmu Unije za civilnu zaštitu (SL L 347, 20.12.2013., str. 924.).

3. „režim za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu” znači okvir za odgovaranje na krizu koja ima znatan negativan učinak na unutarnje tržište koji ozbiljno ometa slobodno kretanje robe, usluga i osoba ili, ako takav ozbiljan poremećaj podliježe ili će vjerojatno podlijegati različitim nacionalnim mjerama, ozbiljno ometa funkcioniranje lanaca opskrbe unutarnjeg tržišta;

4. „sektori od kritične važnosti” znači sektori koji su od sustavne i vitalne važnosti za Uniju i njezine države članice za održavanje javne sigurnosti, javne zaštite, javnog reda ili javnog zdravlja te čiji poremećaj, neuspjeh, gubitak ili uništenje može imati znatan negativan učinak na funkcioniranje unutarnjeg tržišta u vrijeme kada prijeti kriza;

5. „roba od kritične važnosti” ili „usluge od kritične važnosti”, koje se zajedno nazivaju „roba i usluge od kritične važnosti”, znači roba ili usluge koje se ne mogu zamijeniti niti diversificirati ili su neophodne za održavanje vitalnih društvenih funkcija ili gospodarskih djelatnosti kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta i njegovih lanaca opskrbe u sektorima od kritične važnosti te koje su navedene u provedbenom aktu koji je Vijeće donijelo na temelju članka 14. stavka 1.;

6. „roba relevantna u slučaju krize” ili „usluge relevantne u slučaju krize”, koje se zajedno nazivaju „roba i usluge relevantne u slučaju krize”, znači roba ili usluge koje se ne mogu zamijeniti niti diversificirati ili su neophodne za održavanje vitalnih društvenih funkcija ili gospodarskih djelatnosti kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta i njegovih lanaca opskrbe te koje se smatraju ključnima za odgovor na krizu i koje su navedene u provedbenom aktu koji je Vijeće donijelo na temelju članka 18. stavka 4.;

7. „ozbiljni incidenti” znači incidenti koji ozbiljno ometaju ili imaju potencijal za ozbiljno ometanje funkcioniranja unutarnjeg tržišta i njegovih lanaca opskrbe;

8. „relevantni gospodarski subjekt” znači gospodarski subjekt duž lanca opskrbe koji ima sposobnost ili kapacitete za proizvodnju ili distribuciju bilo čega od sljedećeg:

   (a) robe od kritične važnosti ili usluga od kritične važnosti;

   (b) robe relevantne u slučaju krize ili usluga relevantnih u slučaju krize;

   (c) sastavnica robe iz točaka (a) i (b);

9. „mikro, mala i srednja poduzeća” ili „MSP-ovi” znači mikropoduzeća, mala poduzeća i srednja poduzeća kako su definirana u članku 2. Priloga Preporuci Komisije 2003/361/EZ ([54]);

POGLAVLJE II.

Upravljanje

Članak 4.

Odbor za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu i otpornost unutarnjeg tržišta

1. Osniva se Odbor za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu i otpornost unutarnjeg tržišta („Odbor za izvanredne okolnosti i otpornost”).

2. Odbor za izvanredne okolnosti i otpornost sastoji se od po jednog predstavnika svake države članice i jednog predstavnika Komisije. Svaka država članica imenuje jednog predstavnika i jednog zamjenika. Osim toga, države članice ako je primjereno mogu, ovisno o prirodi krize, imenovati ad hoc predstavnika za određeni sektor.

3. Odborom za izvanredne okolnosti i otpornost predsjedava predstavnik Komisije, a Komisija osigurava tajništvo Odbora.

4. Predsjednik Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost („predsjednik”) poziva predstavnika Europskog parlamenta kao stalnog promatrača u Odbor.

([54]) Preporuka Komisije 2003/361/EZ od 6. svibnja 2003. o definiciji mikropoduzeća te malih i srednjih poduzeća (SL L 124, 20.5.2003., str. 36.).

5. Predsjednik može pozvati stručnjake koji imaju specifično znanje da kao promatrači na ad hoc osnovi sudjeluju u radu Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost i prisustvuju određenim sastancima ako je takvo sudjelovanje relevantno s obzirom na dnevni red sastanka. Takvi stručnjaci mogu uključivati predstavnike gospodarskih subjekata, organizacija dionika i socijalnih partnera.

6. Predsjednik poziva kao promatrače na relevantne sastanke Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost predstavnike drugih tijela na razini Unije koja su relevantna u slučaju krize.

7. Predsjednik poziva predstavnike međunarodnih organizacija i zemalja izvan Unije na relevantne sastanke Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost u skladu s relevantnim bilateralnim ili međunarodnim sporazumima.

8. Promatrači nemaju pravo glasa i ne sudjeluju u oblikovanju mišljenja, preporuka ili savjeta Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost. Predsjednik prema potrebi može pozvati promatrače da iznesu informacije i uvide.

9. Odbor za izvanredne okolnosti i otpornost se sastaje najmanje triput godišnje. Odbor za izvanredne okolnosti i otpornost na svojem prvom sastanku donosi svoj poslovnik, na prijedlog Komisije i u dogovoru s njom.

10. U kontekstu svojih zadaća utvrđenih u članku 5. Odbor za izvanredne okolnosti i otpornost može donositi mišljenja, preporuke ili izvješća. Komisija ta mišljenja, preporuke ili izvješća uzima u obzir u najvećoj mogućoj mjeri i na transparentan način.

Članak 5.

Zadaće Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost

1. Za potrebe planiranja za nepredvidive situacije na unutarnjem tržištu u skladu s člancima od 9. do 13., Odbor za izvanredne okolnosti i otpornost pomaže Komisiji i savjetuje je u pogledu sljedećih zadaća:

(a) predlaganja aranžmana za administrativnu suradnju radi olakšavanja razmjene informacija između Komisije i država članica tijekom režima pojačanog opreza i režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu koji moraju biti sadržani u okviru za nepredvidive situacije iz članka 9.;

(b) procjenjivanja incidenata koje su države članice prijavile Komisiji u skladu s člankom 13. i njihovog učinka na unutarnje tržište i njegove lance opskrbe;

(c) prikupljanja informacija u svrhu predviđanja o mogućnosti nastanka krize, provođenja analize podataka i pružanja podataka o tržištu;

(d) savjetovanja s predstavnicima gospodarskih subjekata, uključujući MSP-ove, i industrije te, ako je to relevantno, socijalnih partnera, radi prikupljanja podataka o tržištu u skladu s člankom 43.;

(e) analiziranja zbirnih podataka koje su dobila druga tijela na razini Unije i međunarodnoj razini koja su relevantna u slučaju krize;

(f) održavanja repozitorija nacionalnih kriznih mjera i kriznih mjera Unije koje su bile poduzete u prethodnim krizama i koje su utjecale na unutarnje tržište i njegove lance opskrbe; i

(g) savjetovanja o tome koje mjere treba odabrati radi predviđanja i planiranja za slučaj krize, uz istodobno jačanje otpornosti unutarnjeg tržišta, te savjetovanja o provedbi odabranih mjera.

2. Za potrebe režima pojačanog opreza na unutarnjem tržištu iz članka 14., Odbor za izvanredne okolnosti i otpornost pomaže Komisiji i savjetuje je u pogledu sljedećih zadaća:

(a) utvrđivanja jesu li zadovoljeni kriteriji za aktivaciju ili deaktivaciju režima pojačanog opreza na unutarnjem tržištu kako bi se utvrdilo postoji li prijetnja krize iz članka 3. točke 2. i koji su razmjeri takve prijetnje;

(b) koordiniranja i olakšavanja razmjena i dijeljenja informacija, među ostalim s drugim relevantnim tijelima i drugim tijelima na razini Unije koja su relevantna u slučaju krize i, prema potrebi, sa zemljama izvan Unije, pri čemu se posebna pažnja posvećuje zemljama kandidatkinjama za pristupanje Uniji i zemljama u razvoju, te s međunarodnim organizacijama; i

(c) analiziranja i raspravljanja o učinku prijetnje krize na unutarnje tržište, uzimajući u obzir stanje u pograničnim regijama, s ciljem pronalaženja mogućih rješenja.

3. Za potrebe režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu iz članka 18., Odbor za izvanredne okolnosti i otpornost pomaže Komisiji i savjetuje je u pogledu sljedećih zadaća:

(a) analiziranja informacija relevantnih u slučaju krize koje su prikupile države članice ili Komisija;

(b) utvrđivanja jesu li zadovoljeni kriteriji za aktivaciju ili deaktivaciju režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu;

(c) savjetovanja o tome koje mjere koje treba odabrati za odgovor na razini Unije na izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu te savjetovanja o provedbi odabranih mjera;

(d) provođenja preispitivanja nacionalnih kriznih mjera;

(e) koordiniranja i olakšavanja razmjena i dijeljenja informacija, među ostalim s drugim tijelima na razini Unije koja su relevantna u slučaju krize i, prema potrebi, sa zemljama izvan Unije, pri čemu se posebna pažnja posvećuje zemljama kandidatkinjama za pristupanje Uniji i zemljama u razvoju, te s međunarodnim organizacijama;

(f) analiziranja i raspravljanja o učinku krize na unutarnje tržište, uzimajući u obzir stanje u pograničnim regijama, s ciljem pronalaženja mogućih rješenja; i

(g) izrađivanja, prema potrebi, popisa kategorija osoba uključenih u proizvodnju robe i usluga relevantnih u slučaju krize ili opskrbu tom robom i uslugama za koje je potrebno uspostaviti zajedničke predloške i obrasce kojima se države članice mogu koristiti na dobrovoljnoj osnovi.

4. Komisija osigurava sudjelovanje svih tijela na razini Unije koja su relevantna za odgovarajuću krizu u rad Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost. Odbor za izvanredne okolnosti i otpornost, prema potrebi, blisko surađuje i koordinira se s drugim tijelima na razini Unije koja su relevantna u slučaju krize i s Europskim odborom za kritične sirovine, osnovanim Uredbom (EU) 2024/1252. Komisija osigurava koordinaciju s mjerama koje se provode u okviru drugih mehanizama Unije, kao što su Mehanizam Unije za civilnu zaštitu, IPCR, okvir EU-a za zdravstvenu sigurnost i europski okvir za kritične sirovine. Odbor za izvanredne okolnosti i otpornost osigurava razmjenu informacija s Koordinacijskim centrom za odgovor na izvanredne okolnosti u okviru Mehanizma Unije za civilnu zaštitu te s kapacitetom za potporu integriranoj informiranosti o situaciji i analizi u okviru IPCR-a.

5. Odbor za izvanredne okolnosti i otpornost u suradnji s Komisijom donosi godišnje izvješće o radu i dostavlja ga Europskom parlamentu i Vijeću.

Članak 6.

Dijalog o izvanrednim okolnostima i otpornosti

1. Radi jačanja dijaloga među institucijama Unije i osiguravanja veće transparentnosti, odgovornosti i koordinacije, nadležni odbor Europskog parlamenta može pozvati Komisiju da u svojstvu predsjedateljice Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost pred tim odborom iznese informacije o svim pitanjima obuhvaćenima područjem primjene ove Uredbe, posebice nakon svakog sastanka Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost i nakon svake deaktivacije režima pojačanog opreza ili režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu.

2. Europski parlament obavješćuje se što je prije moguće o svim provedbenim aktima Vijeća predloženima ili donesenima na temelju ove Uredbe.

3. Komisija uzima u obzir sve elemente koji proizlaze iz stajališta izraženih u okviru dijaloga o izvanrednim okolnostima i otpornosti, uključujući relevantne rezolucije Europskog parlamenta.

Članak 7.

Platforma za izvanredne okolnosti i otpornost

1. Komisija uspostavlja platformu za dionike kako bi se olakšali sektorski dijalog i sektorska partnerstva okupljanjem ključnih dionika, odnosno predstavnika gospodarskih subjekata, socijalnih partnera, istraživača i civilnog društva. Ta platforma osobito pruža funkcionalnost kojom se zainteresiranim dionicima omogućuje:

(a) navođenje dobrovoljnih mjera potrebnih za uspješan odgovor na izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu;

(b) pružanje znanstvenih savjeta, mišljenja ili izvješća o pitanjima povezanima s krizom;

(c) doprinos razmjeni informacija i najboljih praksi, posebno u pogledu slobodnog kretanja robe, usluga i osoba te izbjegavanju različitih nacionalnih mjera koje bi mogle stvoriti prekogranična ograničenja.

2. Pri provedbi ove Uredbe Komisija i Odbor za izvanredne okolnosti i otpornost uzimaju u obzir ishode sektorskih dijaloga i sektorskih partnerstava iz stavka 1., kao i sve relevantne doprinose dionika u skladu s tim stavkom.

Članak 8.

Uredi za vezu

1. Svaka država članica određuje središnji ured za vezu.

2. Središnji ured za vezu države članice odgovoran je za kontakt, koordinaciju i razmjenu informacija sa:

(a) središnjim uredima za vezu drugih država članica i uredom za vezu na razini Unije iz stavka 4.;

(b) relevantnim nadležnim tijelima te države članice, posebno s nacionalnim jedinstvenim kontaktnim točkama iz članka 24.

3. Kako bi obavljao svoje zadaće na temelju ove Uredbe, središnji ured za vezu države članice prikuplja informacije od relevantnih nadležnih tijela te države članice.

4. Komisija određuje ured za vezu na razini Unije.

5. Ured za vezu na razini Unije odgovoran je za osiguravanje koordinacije i razmjene informacija, uključujući razmjenu informacija relevantnih u slučaju krize, sa središnjim uredima za vezu država članica radi upravljanja režimom pojačanog opreza i režimom za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu.

GLAVA II.

PLANIRANJE ZA NEPREDVIDIVE SITUACIJE NA UNUTARNJEM TRŽIŠTU

Članak 9.

Okvir za nepredvidive situacije

1. Komisija, uzimajući na odgovarajući način u obzir mišljenje Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost i doprinos relevantnih tijela na razini Unije, može donijeti provedbeni akt radi utvrđivanja detaljnih aranžmana za okvir za nepredvidive situacije koji se odnosi na pripravnost za krizne situacije, suradnju, razmjenu informacija i komuniciranje u kriznim situacijama za režim pojačanog opreza i režim za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu. U tom se provedbenom aktu utvrđuju detaljni aranžmani za:

(a) suradnju između nadležnih tijela država članica i tijelâ na razini Unije tijekom režima pojačanog opreza i režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu;

(b) sigurnu razmjenu informacija; i

(c) koordinirani pristup komuniciranju prema javnosti u kriznim situacijama tijekom režima pojačanog opreza i režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu, u čemu koordinacijsku ulogu ima Komisija.

2. Provedbeni akt iz stavka 1. donosi se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 45. stavka 2.

3. Komisija i države članice osiguravaju da su uspostavljeni aranžmani za pravodobnu suradnju i sigurnu razmjenu informacija između Komisije, relevantnih tijela na razini Unije i država članica koji se odnose na:

(a) popis nadležnih tijela država članica, središnjih ureda za vezu određenih u skladu s člankom 8. i jedinstvenih kontaktnih točaka iz članka 24., uključujući njihove podatke za kontakt, dodijeljene uloge i odgovornosti tijekom režima pojačanog opreza i režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu na temelju ove Uredbe, u skladu s nacionalnim pravom;

(b) savjetovanje s predstavnicima gospodarskih subjekata, uključujući MSP-ove, o njihovim inicijativama i djelovanjima za ublažavanje potencijalnih kriza na unutarnjem tržištu i odgovor na njih;

(c) savjetovanje sa socijalnim partnerima o posljedicama njihovih inicijativa i djelovanja za ublažavanje i odgovor na potencijalnu krizu na slobodno kretanje radnika;

(d) suradnju na tehničkoj razini tijekom režima pojačanog opreza i režima za izvanredne okolnosti;

(e) komuniciranje o rizicima i komuniciranje u izvanrednim okolnostima, u čemu koordinacijsku ulogu ima Komisija, uzimajući u obzir postojeće strukture.

4. Radi osiguravanja funkcioniranja okvira uspostavljenog u skladu sa stavkom 1., Komisija može provoditi testiranja otpornosti na stres, simulacije i preispitivanja tijekom i nakon djelovanja s državama članicama te predlagati relevantnim tijelima na razini Unije i državama članicama da okvir prema potrebi ažuriraju.

5. Radi promicanja i olakšavanja slobodnog kretanja robe i usluga tijekom režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu, Komisija pomaže državama članicama u koordiniranju njihovih napora za utvrđivanje jedinstvenih digitalnih obrazaca za potrebe prijave, registracije ili odobravanja aktivnosti koje se provode među državama članicama.

Članak 10.

Dobrovoljni krizni protokoli

1. Odbor za izvanredne okolnosti i otpornost može preporučiti Komisiji da inicira izradu dobrovoljnih kriznih protokola od strane gospodarskih subjekata radi odgovora na krize u okviru režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu.

2. Komisija potiče i olakšava izradu tih dobrovoljnih kriznih protokola od strane gospodarskih subjekata. Gospodarski subjekti mogu dobrovoljno odlučiti hoće li sudjelovati u dobrovoljnim kriznim protokolima.

3. U dobrovoljnim kriznim protokolima utvrđuju se:

(a) specifični parametri poremećaja na koje se nastoji odgovoriti dobrovoljnim kriznim protokolom i ciljevi koji se njime nastoje postići;

(b) uloga svakog sudionika u okviru dobrovoljnog kriznog protokola i pripremne mjere koje oni moraju uspostaviti nakon aktivacije režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu radi ublažavanja krize i odgovora na nju;

(c) jasan postupak za utvrđivanje trenutka aktivacije i razdoblja tijekom kojeg se mjere moraju poduzimati nakon aktivacije kriznog protokola;

(d) mjere za ublažavanje potencijalnih kriza u okviru režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu i odgovor na njih, strogo ograničene na ono što je potrebno za suočavanje s njima.

4. Komisija u izradu dobrovoljnih kriznih protokola prema potrebi uključuje tijela država članica te tijela, urede i agencije Unije. Ako je to potrebno i primjereno, Komisija može uključiti i organizacije civilnog društva ili druge relevantne organizacije.

Članak 11.

Osposobljavanja i simulacije

1. Komisija razvija i redovito organizira osposobljavanja u području pripravnosti, koordinacije, suradnje i razmjene informacija u kriznim situacijama za osoblje središnjih ureda za vezu. Komisija organizira simulacije u kojima sudjeluje osoblje središnjih ureda za vezu iz svih država članica i koje se temelje na potencijalnim scenarijima izvanrednih okolnosti na unutarnjem tržištu.

2. Komisija osobito razvija program osposobljavanja koji proizlazi iz iskustava stečenih tijekom prethodnih kriza, uključujući aspekte cijelog ciklusa upravljanja kriznim situacijama, i upravlja tim programom osposobljavanja, kako bi se osigurao brz odgovor na krize u okviru režima pojačanog opreza ili režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu. Taj program može uključivati posebice sljedeće:

(a) praćenje, analizu i evaluaciju svih relevantnih djelovanja za olakšavanje slobodnog kretanja robe, usluga i osoba;

(b) promicanje provedbe najboljih praksi na razini Unije i na nacionalnoj razini te, prema potrebi, najboljih praksi koje su razvile zemlje izvan Unije i međunarodne organizacije;

(c) razvoj smjernica za širenje znanja i provedbu različitih zadaća na nacionalnoj i, ako je to relevantno, regionalnoj i lokalnoj razini;

(d) poticanje upotrebe relevantnih novih tehnologija i digitalnih alata u svrhu odgovora na izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu.

3. Komisija razvija programe osposobljavanja i materijale za osposobljavanje za dionike, uključujući gospodarske subjekte, te im stavlja na raspolaganje te programe osposobljavanja i materijale za osposobljavanje. Ako je to relevantno, Komisija može pozvati dionike da sudjeluju u osposobljavanju i simulacijama.

4. Komisija na zahtjev države članice može pružati savjete i potporu o mjerama pripravnosti za krizne situacije i odgovora na krizne situacije, vodeći osobito računa o potrebama i interesima te države članice.

Članak 12.

Testiranje otpornosti na stres

1. Uzimajući u obzir mišljenje Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost, Komisija provodi i koordinira testiranje otpornosti na stres, uključujući simulacije čiji je cilj predviđanje i pripravnost za krize na unutarnjem tržištu.

2. Komisija osobito:

(a) razvija scenarije i parametre u specifičnom sektoru koji obuhvaćaju posebne rizike povezane s krizom kako bi se procijenio potencijalni učinak na slobodno kretanje robe, usluga i osoba u tom sektoru;

(b) olakšava i potiče razvoj strategija pripravnosti za izvanredne okolnosti;

(c) u suradnji sa svim uključenim akterima utvrđuje mjere za ublažavanje rizika nakon završetka testiranja otpornosti na stres.

3. Kako bi utvrdila specifični sektor iz stavka 2. točke (a), Komisija u suradnji s Odborom za izvanredne okolnosti i otpornost upotrebljava sve postojeće alate koji su joj na raspolaganju, uključujući mapiranje.

4. Komisija redovito, a najmanje jednom svake dvije godine, provodi testiranja otpornosti na stres na razini Unije. U tom cilju Komisija poziva osoblje središnjih ureda za vezu svih država članica da sudjeluje u simulacijama. Komisija također može pozvati druge relevantne aktere uključene u sprječavanje, pripravnost i odgovor na izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu da sudjeluju na dobrovoljnoj osnovi.

5. Na temelju zahtjeva dviju ili više država članica Komisija može provesti testiranja otpornosti na stres na određenim zemljopisnim područjima ili u određenim pograničnim regijama u tim državama članicama.

6. Komisija Odboru za izvanredne okolnosti i otpornost priopćuje rezultate testiranja otpornosti na stres provedenih na temelju ovog članka i objavljuje izvješće o tome.

Članak 13.

Ad hoc upozorenja za rano upozoravanje

1. Središnji ured za vezu države članice bez nepotrebne odgode obavješćuje Komisiju i središnje urede za vezu ostalih država članica o svakom ozbiljnom incidentu.

2. Središnji uredi za vezu i sva relevantna nadležna tijela država članica donose, u skladu s pravom Unije i nacionalnim pravom koje je u skladu s pravom Unije, sve mjere potrebne da se s informacijama iz stavka 1. postupa tako da se poštuje njihova povjerljivost, štite sigurnost i javni poredak Unije ili država članica te štite sigurnost i poslovni interesi predmetnih gospodarskih subjekata.

3. Kako bi se utvrdilo bi li incidenti trebali biti predmet upozorenja iz stavka 1., središnji ured za vezu države članice uzima u obzir sljedeće:

(a) tržišni položaj ili broj gospodarskih subjekata pogođenih incidentom;

(b) trajanje ili predviđeno trajanje incidenta;

(c) zemljopisno područje i udio unutarnjeg tržišta koji je pogođen incidentom i njegove prekogranične učinke te njegov učinak na posebno osjetljiva ili izložena zemljopisna područja, kao što su najudaljenije regije; i

(d) učinak tih incidenata na robu koja se ne može diversificirati niti zamijeniti.

GLAVA III.

POJAČAN OPREZ NA UNUTARNJEM TRŽIŠTU

POGLAVLJE I.

Režim pojačanog opreza na unutarnjem tržištu

Članak 14.

Kriteriji za aktivaciju

1. Ako Komisija, uzimajući u obzir mišljenje Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost, smatra da su uvjeti iz članka 3. točke 2. ispunjeni, predlaže Vijeću da ono aktivira režim pojačanog opreza na unutarnjem tržištu. Vijeće može aktivirati režim pojačanog opreza na unutarnjem tržištu provedbenim aktom Vijeća. Trajanje te aktivacije navodi se u provedbenom aktu i iznosi najviše šest mjeseci. Takav provedbeni akt sadržava sljedeće:

(a) procjenu mogućeg učinka krize na slobodno kretanje robe, usluga i osoba, uključujući radnike, na unutarnjem tržištu, i na njegove lance opskrbe;

(b) popis predmetne robe i predmetnih usluga od kritične važnosti; i

(c) mjere pojačanog opreza koje treba poduzeti, uključujući obrazloženje u pogledu nužnosti i razmjernosti takvih mjera.

2. Pri procjenjivanju jesu li ispunjeni uvjeti iz članka 3. točke 2. kako bi se utvrdila potreba za aktivacijom režima pojačanog opreza na unutarnjem tržištu, Komisija i Vijeće uzimaju u obzir barem sljedeće kriterije:

(a) predviđeno vrijeme prije nego što će prijetnja od krize prerasti u izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu;

(b) broj ili tržišni položaj gospodarskih subjekata za koje se očekuje da će biti pogođeni krizom;

(c) razmjere u kojima se očekuje da će kriza utjecati na robu i usluge od kritične važnosti; i

(d) zemljopisno područje za koje se očekuje da će biti pogođeno krizom, posebno učinak na pogranične regije i najudaljenije regije.

Članak 15.

Produljenje i deaktivacija

1. Ako Komisija smatra da su razlozi za aktivaciju režima pojačanog opreza na unutarnjem tržištu na temelju članka 14. stavka 1. i dalje valjani te uzimajući u obzir mišljenje Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost, predlaže Vijeću da produlji režim pojačanog opreza na unutarnjem tržištu. Podložno hitnim i iznimnim promjenama okolnosti, Komisija ulaže najveće napore kako bi to učinila najkasnije 30 dana prije isteka razdoblja za koje je aktiviran režim pojačanog opreza na unutarnjem tržištu. Vijeće na temelju tog prijedloga može provedbenim aktom Vijeća produljiti režim pojačanog opreza na unutarnjem tržištu za najviše šest mjeseci odjednom.

2. Ako Komisija, uzimajući u obzir mišljenje Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost, smatra da uvjeti iz članka 3. točke 2. više nisu ispunjeni s obzirom na pojedine ili sve mjere pojačanog opreza odnosno pojedinu ili svu robu i usluge od kritične važnosti, predlaže Vijeću da u potpunosti ili djelomično deaktivira režim pojačanog opreza na unutarnjem tržištu. Vijeće na temelju tog prijedloga može provedbenim aktom Vijeća deaktivirati režim pojačanog opreza na unutarnjem tržištu.

POGLAVLJE II.

Mjere pojačanog opreza

Članak 16.

Praćenje

1. Nakon što se režim pojačanog opreza na unutarnjem tržištu aktivira u skladu s člankom 14., nadležna tijela država članica prate lance opskrbe robom i uslugama od kritične važnosti te slobodno kretanje osoba, uključujući radnike, uključenih u proizvodnju te robe i usluga i opskrbu tom robom i uslugama.

2. Komisija osigurava standardizirana i sigurna elektronička sredstva za prikupljanje informacija pribavljenih praćenjem iz stavka 1. i za zbirnu obradu tih informacija. Ne dovodeći u pitanje nacionalno pravo, koje je u skladu s pravom Unije, kojim se zahtijeva čuvanje povjerljivosti tih informacija, uključujući poslovne tajne, osigurava se povjerljivost poslovno osjetljivih informacija i informacija koje se odnose na sigurnost i javni poredak Unije ili država članica.

3. Države članice, ako je to moguće, sastavljaju, ažuriraju i održavaju popis relevantnih gospodarskih subjekata s poslovnim nastanom na svojem državnom području koji posluju duž lanaca opskrbe robom i uslugama od kritične važnosti. Sadržaj tog popisa uvijek je povjerljiv.

4. Kada nije moguće dobiti informacije iz drugih izvora, nadležna tijela država članica na temelju popisa uspostavljenog u skladu sa stavkom 3. upućuju zahtjeve za dobrovoljno dostavljanje informacija najrelevantnijim gospodarskim subjektima duž lanaca opskrbe robom i uslugama od kritične važnosti koji posluju na njihovu državnom području. U takvim se zahtjevima posebno navodi koje se informacije traže o čimbenicima koji utječu na dostupnost utvrđene robe i usluga od kritične važnosti. Gospodarski subjekt kojem je upućen zahtjev dostavlja tražene informacije na dobrovoljnoj osnovi u skladu s pravilima Unije o tržišnom natjecanju kojima se uređuje razmjena informacija. Nadležna tijela država članica putem svojeg središnjeg ureda za vezu bez odgode prosljeđuju relevantne nalaze Komisiji i Odboru za izvanredne okolnosti i otpornost.

5. Nadležna tijela država članica primjereno uzimaju u obzir administrativno opterećenje za gospodarske subjekte, posebno MSP-ove, koje bi mogli stvoriti zahtjevi za informacije te osiguravaju da se to administrativno opterećenje smanji na najmanju mjeru i da se poštuje povjerljivost informacija.

6. Na temelju informacija prikupljenih aktivnostima praćenja provedenima u skladu sa stavkom 1. Komisija podnosi Odboru za izvanredne okolnosti i otpornost izvješće o zbirnim nalazima.

7. Komisija može od Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost zatražiti da raspravi o zbirnim nalazima i mogućim budućim kretanjima na temelju informacija koje su države članice pribavile na temelju stavaka 1. i 4. o svojem praćenju lanaca opskrbe robom i uslugama od kritične važnosti te u tom slučaju osigurava povjerljivost i poštuje poslovnu osjetljivost tih informacija.

8. Komisija također može s državama članicama dijeliti relevantne informacije pribavljene drugim sredstvima ili sustavima praćenja.

GLAVA IV.

IZVANREDNE OKOLNOSTI NA UNUTARNJEM TRŽIŠTU

POGLAVLJE I.

Režim za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu

Članak 17.

Kriteriji za aktivaciju

1. Pri procjenjivanju jesu li ispunjeni uvjeti iz članka 3. točke 3. kako bi se utvrdila potreba za aktivacijom režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu, Komisija i Vijeće na temelju konkretnih i pouzdanih dokaza procjenjuju stvara li kriza jednu ili više prepreka slobodnom kretanju robe, usluga ili osoba koje utječu na barem jedan sektor vitalnih društvenih funkcija ili gospodarskih djelatnosti na unutarnjem tržištu.

Ako, pored kriterija utvrđenih u prvom podstavku, kriza dovodi do poremećaja u funkcioniranju lanaca opskrbe, Komisija i Vijeće procjenjuju mogu li se roba ili usluge diversificirati ili zamijeniti te mogu li se zamijeniti dotični radnici.

2. Pri primjeni stavka 1. Komisija i Vijeće posebno uzimaju u obzir sljedeće pokazatelje:

(a) broj ozbiljnih incidenata prijavljenih na temelju članka 13. stavka 1.;

(b) činjenicu da je kriza pokrenula aktivaciju bilo čega od sljedećeg:

i. relevantnog mehanizma Vijeća za odgovor na krizu, uključujući IPCR;

ii. Mehanizma Unije za civilnu zaštitu; ili

iii. bilo kojeg od mehanizama uspostavljenih u okviru EU-a za zdravstvenu sigurnost, uključujući okvir za izvanredna stanja uspostavljen Uredbom (EU) 2022/2372;

(c) procjenu broja ili tržišnog položaja gospodarskih subjekata te tržišne potražnje za gospodarskim subjektima, kao i procjenu broja korisnika, koji se oslanjaju na narušeni sektor ili narušene sektore unutarnjeg tržišta za pružanje predmetne robe ili predmetnih usluga;

(d) procjenu vrsta robe i usluga ili broja osoba, uključujući radnike, pogođenih krizom;

(e) stupanj i trajanje učinka ili potencijalnog učinka krize na vitalne društvene funkcije i gospodarske djelatnosti, okoliš i javnu sigurnost;

(f) činjenicu da gospodarski subjekti pogođeni krizom nisu uspjeli u razumnom roku dobrovoljno osmisliti rješenje za posebne aspekte krize;

(g) zemljopisna područja, uključujući pogranične regije i najudaljenije regije, koja su pogođena i koja bi mogla biti pogođena krizom, uključujući sve prekogranične učinke na funkcioniranje lanaca opskrbe koji su neophodni za održavanje vitalnih društvenih funkcija ili gospodarskih djelatnosti na unutarnjem tržištu;

(h) važnost pogođenih gospodarskih subjekata za održavanje dovoljne razine opskrbe robom ili uslugama, uzimajući u obzir dostupnost alternativnih sredstava za pružanje te robe ili usluga; i

i. nepostojanje ili nestašice zamjena za robu ili usluge.

Članak 18.

Aktivacija

1. Režim za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu aktivira se samo ako su zadovoljeni kriteriji utvrđeni u članku 17. stavku 1.

2. Režim za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu može se aktivirati bez prethodne aktivacije režima pojačanog opreza na unutarnjem tržištu u pogledu iste robe ili usluga.

Aktivacija režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu u pogledu određene robe i usluga ne sprječava aktivaciju ili nastavak primjene režima pojačanog opreza na unutarnjem tržištu ni uvođenje mjera pojačanog opreza utvrđenih u članku 16. u pogledu iste robe i usluga. Ako je režim pojačanog opreza na unutarnjem tržištu prethodno bio aktiviran, režim za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu može ga zamijeniti djelomično ili u cijelosti.

3. Ako Komisija, uzimajući u obzir mišljenje Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost, smatra da postoje izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu, predlaže Vijeću da ono aktivira režim za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu i, ako je primjenjivo, donese popis robe i usluga relevantnih u slučaju krize.

4. Vijeće može aktivirati režim za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu i, ako je primjenjivo, provedbenim aktom Vijeća na temelju prijedloga Komisije donijeti popis robe ili popis usluga relevantnih u slučaju krize, ili i takve robe i takvih usluga. Trajanje aktivacije određuje se u provedbenom aktu i iznosi najviše šest mjeseci. Popis robe i usluga relevantnih u slučaju krize može se izmijeniti provedbenim aktom Vijeća na temelju prijedloga Komisije.

Članak 19.

Produljenje i deaktivacija

1. Ako Komisija smatra da su razlozi za aktivaciju režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu na temelju članka 17. stavka 1. i dalje valjani te uzimajući u obzir mišljenje Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost, predlaže Vijeću da produlji režim za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu. Podložno hitnim i iznimnim promjenama okolnosti, Komisija ulaže najveće napore kako bi to učinila najkasnije 30 dana prije isteka razdoblja za koje je aktiviran režim za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu. Vijeće na temelju tog prijedloga može provedbenim aktom Vijeća produljiti režim za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu za najviše šest mjeseci odjednom.

2. Ako Odbor za izvanredne okolnosti i otpornost ima konkretne i pouzdane dokaze da bi režim za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu trebalo deaktivirati, može o tome oblikovati mišljenje i dostaviti ga Komisiji. Ako Komisija, uzimajući u obzir mišljenje Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost, smatra da više ne postoje izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu, bez odgode predlaže Vijeću deaktivaciju režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu.

3. Mjere poduzete u skladu s člancima od 27. do 35. prestaju se primjenjivati nakon deaktivacije režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu.

POGLAVLJE II.

Slobodno kretanje tijekom izvanrednih okolnosti na unutarnjem tržištu

Odjeljak I.

Mjere kojima se olakšava slobodno kretanje

Članak 20.

Ograničenja slobodnog kretanja tijekom režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu

1. Ne dovodeći u pitanje članak 21., pri donošenju i primjeni nacionalnih mjera za odgovor na izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu države članice osiguravaju da su takve mjere u skladu s pravom Unije, među ostalim u pogledu nediskriminacije, opravdanosti i razmjernosti.

2. Države članice posebno osiguravaju da se mjere iz stavka 1. uklone čim više nisu opravdane ili razmjerne.

3. Države članice osiguravaju da nijedan zahtjev nametnut građanima ili gospodarskim subjektima ne stvara neopravdano ili nepotrebno administrativno opterećenje.

4. Države članice osiguravaju da su svi pogođeni građani i dionici jasno i nedvosmisleno obaviješteni o mjerama kojima se ograničava slobodno kretanje robe, usluga i osoba, uključujući radnike i pružatelje usluga, prije nego što te mjere stupe na snagu. Države članice osiguravaju kontinuirani dijalog s dionicima, uključujući komunikaciju sa socijalnim partnerima i međunarodnim partnerima.

Članak 21.

Zabranjena ograničenja prava na slobodno kretanje tijekom izvanrednih okolnosti na unutarnjem tržištu

Tijekom režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu i pri odgovaranju na izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu države članice suzdržavaju se od uvođenja bilo čega od sljedećeg:

(a) svih mjera koje nisu vremenski ograničene;

(b) zabrana izvoza unutar Unije ili mjera s istovrsnim učinkom za robu ili usluge relevantne u slučaju krize ili zabrana provoza za robu relevantnu u slučaju krize ili mjera s istovrsnim učinkom;

(c) mjera kojima se ograničava izvoz robe unutar Unije ili mjera s istovrsnim učinkom ili mjera kojima se ograničava prekogranično pružanje ili primanje usluga ako ta ograničenja uzrokuju bilo što od sljedećeg:

   i. poremećaje u lancima opskrbe robom i uslugama relevantnima u slučaju krize; ili

   ii. nestašice ili povećanje nestašica takve robe i usluga na unutarnjem tržištu;

(d) mjera kojima se diskriminiraju korisnici prava na slobodno kretanje u skladu s pravom Unije na temelju državljanstva ili, u slučaju trgovačkih društava, mjesta njihova registriranog sjedišta, središnje uprave ili glavnog mjesta poslovanja;

(e) mjera kojima se korisnicima prava na slobodno kretanje u skladu s pravom Unije uskraćuje: pravo ulaska na državno područje države članice njihova državljanstva ili boravišta; pravo na izlazak iz državnog područja države članice kako bi otputovali u svoju državu članicu državljanstva ili boravišta; ili pravo na tranzit kroz državu članicu kako bi došli do svoje države članice državljanstva ili boravišta;

(f) mjera kojima se zabranjuju poslovna putovanja povezana s istraživanjem i razvojem, proizvodnjom, stavljanjem na tržište ili povezanim inspekcijama i održavanjem robe relevantne u slučaju krize;

(g) mjera kojima se zabranjuje putovanje između država članica zbog važnih obiteljskih razloga kad je takvo putovanje dopušteno unutar države članice koja uvodi takvu mjeru;

(h) mjera kojima se pružateljima usluga, predstavnicima poduzeća i radnicima nameću ograničenja putovanja kojima im se onemogućuje putovanje između država članica radi pristupa njihovu mjestu aktivnosti ili radnom mjestu ako takva ograničenja putovanja ne postoje unutar države članice koja uvodi takvu mjeru;

i. mjera kojima se nameću ograničenja kojima se sprječava:

i. putovanje pružateljâ usluga relevantnih u slučaju krize, predstavnikâ poduzeća i radnika uključenih u proizvodnju robe relevantne u slučaju krize ili u pružanje usluga relevantnih u slučaju krize ili djelatnika civilne zaštite; ili

ii. prijevoz opreme osoba iz podtočke i. do mjesta obavljanja njihovih aktivnosti.

Članak 22.

Mjere ublažavanja za slobodno kretanje osoba

1. Tijekom režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu i u svrhu olakšavanja slobodnog kretanja osoba iz članka 21. točaka od (f) do (i). Komisija može provedbenim aktima donijeti administrativne aranžmane ili državama članicama pružiti digitalne alate kako bi im olakšala provedbu, u suradnji s drugim relevantnim državama članicama i Komisijom, utvrđivanja kategorija osoba i provjere činjenica iz tih odredaba.

2. Tijekom režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu, ako Komisija utvrdi da su države članice uspostavile predloške radi potvrđivanja da pojedinac ili gospodarski subjekt ispunjava opće zahtjeve utvrđene u nacionalnim mjerama za izvanredne okolnosti te ako smatra da je upotreba različitih predložaka od strane pojedinačnih država članica prepreka slobodnom kretanju tih pojedinaca ili gospodarskih subjekata i njihove opreme, Komisija može provedbenim aktima izdati predloške kojima se države članice mogu koristiti na dobrovoljnoj osnovi.

3. Ne dovodeći u pitanje relevantno pravo Unije i primjenjivo nacionalno pravo i postupke, države članice daju prednost postupcima prijavljivanja, registracije ili odobravanja u odnosu na pružatelje usluga relevantnih u slučaju krize.

4. Komisija utvrđuje kategorije osoba uključenih u proizvodnju robe i usluga relevantnih u slučaju krize ili u opskrbu tom robom i uslugama za koje je potrebno olakšati slobodno kretanje utvrđivanjem predložaka putem provedbenih akata, nakon savjetovanja s Odborom za izvanredne okolnosti i otpornost, kojima se države članice mogu koristiti na dobrovoljnoj osnovi.

5. Provedbeni akti iz stavaka 1., 2. i 4. ovog članka donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 45. stavka 2. Zbog opravdanih krajnje hitnih razloga povezanih s učinkom krize na unutarnje tržište, Komisija u skladu s postupkom iz članka 45. stavka 3. donosi provedbene akte koji se odmah primjenjuju.

6. Komisija na namjenskim internetskim stranicama objavljuje informacije o mjerama ublažavanja koje je donijela u skladu s ovim člankom.

Odjeljak II.

Transparentnost i administrativna pomoć

Članak 23.

Transparentnost

1. Ako je aktiviran režim za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu u skladu s člankom 18. stavkom 4., države članice Komisiji i drugim državama članicama putem ureda za vezu na razini Unije bez odgode i nakon njihova donošenja priopćuju tekst svih mjera za izvanredne okolnosti poduzetih kao odgovor na krizu. Ta se obveza primjenjuje samo ako se

tim mjerama uvode ograničenja ostvarivanja prava na slobodno kretanje osoba među državama članicama i ako već nisu obuhvaćene obvezom obavješćivanja ili prijavljivanja predviđenom u drugom zakonodavstvu Unije. Takvo priopćenje uključuje:

(a) razloge za takve mjere, uključujući razloge kojima se dokazuje da su mjere opravdane i razmjerne, kao i sve temeljne znanstvene ili druge podatke koji podupiru njihovo donošenje;

(b) područje primjene takvih mjera;

(c) datum donošenja, datum početka primjene i trajanje tih mjera.

2. Države članice mogu Komisiji i drugim državama članicama putem ureda za vezu na razini Unije priopćiti nacrt teksta mjera iz stavka 1. prije njihova donošenja, zajedno s informacijama iz stavka 1. točaka od (a) do (c).

3. Priopćenje iz stavka 2. ne sprječava države članice da donesu predmetne mjere.

4. Države članice što je prije moguće javnosti i istodobno Komisiji pružaju jasne, sveobuhvatne i pravodobne informacije kojima se objašnjavaju mjere iz stavka 1.

5. Komisija koordinira razmjenu informacija među državama članicama i, na temelju informacija primljenih u skladu s ovim člankom, na namjenskim internetskim stranicama, dostupnima na svim službenim jezicima institucija Unije, objavljuje relevantne informacije o svim ograničenjima ostvarivanja prava na slobodno kretanje, uključujući informacije o području primjene i trajanju predmetnih nacionalnih mjera te, ako je to moguće, informacije u stvarnom vremenu. Ta namjenske internetske stranice mogu sadržavati interaktivnu kartu s relevantnim informacijama o tim mjerama u stvarnom vremenu.

6. Komisija informacije primljene u skladu sa stavcima 1., 2. i 4. stavlja na raspolaganje Odboru za izvanredne okolnosti i otpornost.

7. Informacije iz stavaka 1., 2. i 4. prenose se sigurnim alatom koji pruža Komisija.

Članak 24.

Jedinstvene kontaktne točke u državama članicama

1. Svaka država članica upravlja jedinstvenom nacionalnom kontaktnom točkom koja građanima, potrošačima, gospodarskim subjektima i radnicima te njihovim predstavnicima pruža sljedeće:

(a) pomoć u traženju i pribavljanju informacija o nacionalnim ograničenjima slobodnog kretanja robe, usluga, osoba i radnika uvedenima tijekom režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu;

(b) pomoć u provedbi svih kriznih postupaka i formalnosti na nacionalnoj razini koji su uspostavljeni zbog aktivacije režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu.

2. Države članice osiguravaju da građani, potrošači, gospodarski subjekti i radnici te njihovi predstavnici mogu primati, na njihov zahtjev i putem relevantne jedinstvene kontaktne točke, informacije od nadležnih tijela o načinu na koji se odgovarajuće nacionalne mjere za odgovor na krizu općenito tumače i primjenjuju. Te informacije prema potrebi uključuju vodič s postupnim uputama. Te se informacije moraju pružati na jasnom i razumljivom jeziku. Moraju biti lako dostupne na daljinu i elektroničkim sredstvima te moraju biti ažurirane.

3. Države članice također čine dostupnima informacije iz stavka 1. na službenom jeziku institucija Unije koji u velikoj mjeri razumije najveći mogući broj prekograničnih korisnika te ulažu najveće napore kako bi te informacije pružile na drugim službenim jezicima institucija Unije, pri čemu posebnu pozornost posvećuju situaciji i potrebama u pograničnim regijama.

Članak 25.

Jedinstvena kontaktna točka na razini Unije

1. Komisija uspostavlja jedinstvenu kontaktnu točku na razini Unije i upravlja njome.

2. Jedinstvena kontaktna točka na razini Unije:

(a) građanima, potrošačima, gospodarskim subjektima, radnicima i njihovim predstavnicima pruža pomoć u traženju i pribavljanju informacija o mjerama odgovora na krizu na razini Unije koje su relevantne ili utječu na ostvarivanje slobodnog kretanja robe, usluga i osoba, uključujući radnike, tijekom režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu;

(b) građanima, potrošačima, gospodarskim subjektima, radnicima i njihovim predstavnicima pruža pomoć u provedbi postupaka i formalnosti u kriznim situacijama koji su uspostavljeni na razini Unije zbog aktivacije režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu;

(c) sastavlja i objavljuje popis svih nacionalnih kriznih mjera i nacionalnih kontaktnih točaka.

3. Jedinstvenoj kontaktnoj točki na razini Unije dodjeljuju se dostatni ljudski i financijski resursi.

POGLAVLJE III.

Mjere za odgovor na izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu

Odjeljak I.

Zahtjevi za informacije, postupci u slučaju izvanrednih okolnosti predviđeni u okviru zakonodavstva Unije o proizvodima i prioritetni zahtjevi

Članak 26.

Zahtjev dvostupanjske aktivacije

1. Komisija donosi mjere iz ovog odjeljka samo kad je aktiviran režim za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu, a Vijeće je utvrdilo popis u skladu s člankom 18. stavkom 4.

2. U provedbenom aktu kojim se uvodi mjera iz ovog odjeljka jasno se i konkretno navode roba i usluge relevantne u slučaju krize na koje se takva mjera primjenjuje. Ta se mjera primjenjuje samo za vrijeme trajanja režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu.

Članak 27.

Zahtjevi za informacije gospodarskim subjektima

1. Komisija može pozvati relevantne gospodarske subjekte u lancima opskrbe robom ili uslugama relevantnim u slučaju krize da na dobrovoljnoj osnovi unutar određenog roka pruže specifične informacije u sljedećim okolnostima:

(a) postoje ozbiljne nestašice robe ili usluga relevantnih u slučaju krize ili neposredne prijetnje od nestašica;

(b) tražene informacije nužne su kako bi se procijenilo mogu li se bilo kojom od mjera utvrđenih u članku 28. ili u člancima od 34. do 39. smanjiti takve nestašice ili neposredna prijetnja od nestašica;

(c) informacije pružene putem Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost ili pribavljene na drugi način od država članica tijekom faze nepredvidivih okolnosti ili režima pojačanog opreza na unutarnjem tržištu nisu dovoljne; i

(d) Komisija ne može pribaviti takve informacije iz drugih izvora.

Komisija nakon savjetovanja s Odborom za izvanredne okolnosti i otpornost procjenjuje postojanje uvjeta iz prvog podstavka.

2. Komisija može provedbenim aktom podnijeti zahtjev za informacije u slučaju da:

(a) se Komisiji ne pruže nikakve informacije na dobrovoljnoj osnovi unutar određenog roka u skladu sa stavkom 1.; ili

(b) informacije koje je Komisija primila dobrovoljnim pružanjem informacija u skladu sa stavkom 1. ili iz bilo kojih drugih izvora dostupnih tijekom faze nepredvidivih okolnosti ili režima pojačanog opreza na unutarnjem tržištu i dalje nisu dovoljne za procjenu bi li se uvođenjem mjera utvrđenih u članku 28. ili u člancima od 34. do 39. smanjile ozbiljne nestašice robe ili usluga relevantnih u slučaju krize ili neposredna opasnost od takvih nestašica te bi li trebalo poduzeti takve mjere.

3. Prije donošenja provedbenog akta kako je naveden u stavku 2. i uzimajući u obzir mišljenje Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost, Komisija:

(a) procjenjuje nužnost i razmjernost takvog zahtjeva za informacije za postizanje ciljeva utvrđenih u stavku 1. točki (b); i

(b) uzima u obzir administrativno opterećenje koje bi takav zahtjev mogao podrazumijevati za predmetne gospodarske subjekte, a posebno za MSP-ove, te u skladu s time određuje rok za podnošenje informacija.

4. Zahtjevi za informacije iz stavaka 1. i 2. ograničeni su na ciljane informacije o sljedećem:

(a) proizvodnim kapacitetima i mogućim postojećim zalihama robe relevantne u slučaju krize u proizvodnim postrojenjima koja se nalaze u Uniji ili zemljama izvan Unije u kojima relevantni gospodarski subjekt posluje, s kojima sklapa ugovore ili od kojih kupuje zalihe, uz potpuno poštovanje trgovinskih i poslovnih tajni;

(b) ako je dostupan, rasporedu očekivane proizvodnje robe relevantne u slučaju krize u proizvodnim postrojenjima koja se nalaze u Uniji i u zemljama izvan Unije s kojima relevantni gospodarski subjekt posluje ili sklapa ugovore, tijekom tri mjeseca nakon primitka zahtjeva za informacije;

(c) svim relevantnim poremećajima ili nestašicama u lancima opskrbe robom ili uslugama relevantnima u slučaju krize.

5. U provedbenom aktu kojim se predviđa zahtjev za informacije Komisije gospodarskim subjektima u skladu sa stavkom 2.:

(a) utvrđuju se roba i usluge relevantni u slučaju krize koji su relevantni za zahtjev za informacije;

(b) utvrđuju se relevantni gospodarski subjekti koji posluju duž lanaca opskrbe robom ili uslugama relevantnima u slučaju krize i na koje se odnosi zahtjev za informacije;

(c) utvrđuju se informacije koje se traže, uključujući pružanje predložaka, prema potrebi, s pitanjima koja bi se mogla uputiti pojedinačnim relevantnim gospodarskim subjektima;

(d) dokazuje se postojanje iznimne potrebe iz stavka 1. točke (b) za koju se traže informacije te on uključuje procjenu iz stavka 3. točke (a);

(e) objašnjavaju se svrha zahtjeva, namjena traženih informacija i trajanje uporabe; i

(f) navodi se razdoblje tijekom kojeg gospodarski subjekt može zatražiti od Komisije da izmijeni zahtjev.

Zahtjev za informacije predviđen provedbenim aktom iz prvog podstavka mora biti formuliran jasnim, sažetim i razumljivim jezikom te se njime moraju uzeti u obzir zaštita poslovnih tajni i napori koji se zahtijevaju od gospodarskog subjekta kako bi informacije stavio na raspolaganje na dobrovoljnoj osnovi, posebno ako je riječ o MSP-u.

6. Nakon Komisijina zahtjeva za informacije gospodarskim subjektima putem provedbenog akta u skladu sa stavkom 2., Komisija upućuje pojedinačnu odluku svakom predmetnom gospodarskom subjektu iz kategorije navedene u tom provedbenom aktu i od njih traži ili da pruže informacije navedene u tom provedbenom aktu ili da objasne zašto ne mogu

pružiti takve informacije. Komisija se, ako je moguće, oslanja na relevantan i dostupan popis relevantnih gospodarskih subjekata koji su sastavile države članice u skladu s člankom 16. stavkom 3. Komisija također može, ako je to relevantno, pribaviti potrebne informacije o predmetnim gospodarskim subjektima od država članica.

7. Odluke Komisije koje sadržavaju pojedinačne zahtjeve za informacije donesene u skladu sa stavkom 6. moraju biti propisno obrazložene i razmjerne kad je riječ o količini, prirodi i granularnosti zatraženih podataka, kao i učestalosti pristupa tim podacima, te moraju biti potrebne za upravljanje izvanrednim okolnostima.

Takve odluke sadržavaju sve sljedeće elemente:

(a) upućivanje na provedbeni akt iz stavka 2. na kojem se temelje;

(b) opis situacija ozbiljnih nestašica povezanih s krizom ili neposredne prijetnje od nestašica zbog kojih je odluka donesena;

(c) zaštitne mjere za zaštitu osobnih podataka u skladu s člankom 42., za neotkrivanje osjetljivih poslovnih informacija, za neotkrivanje poslovnih tajni i za zaštitu intelektualnog vlasništva sadržanih u odgovoru u skladu s člankom 43.;

(d) informacije o mogućnosti osporavanja odluke pred Sudom Europske unije u skladu s relevantnim pravom Unije;

(e) razuman rok koji nije dulji od 20 radnih dana u kojem se moraju pružiti informacije ili obrazloženje odbijanja pružanja takvih informacija.

Pri određivanju roka iz drugog podstavka točke (e) Komisija posebno uzima u obzir veličinu predmetnog gospodarskog subjekta u smislu broja zaposlenika i napor potreban za prikupljanje i stavljanje informacija na raspolaganje.

Gospodarski subjekt može zatražiti jednokratno produljenje roka do dva dana prije njegova isteka ako težina situacije zahtijeva takvo produljenje. Komisija na svaki takav zahtjev za produljenje roka odgovara u roku od jednog radnog dana.

8. Ako obrada zahtjeva za informacije od strane gospodarskog subjekta može znatno poremetiti njegovo poslovanje, taj gospodarski subjekt može odbiti pružiti tražene informacije te Komisiji pruža razloge za takvo odbijanje. Komisija ne otkriva takvo odbijanje pružanja traženih informacija ni razloge za takvo odbijanje.

9. Komisija bez odgode dostavlja presliku svih zahtjeva za informacije iz stavaka 1. i 2. relevantnom nadležnom tijelu države članice na čijem se državnom području nalazi gospodarski subjekt. Ako nadležno tijelo to zatraži, Komisija dostavlja informacije pribavljene od predmetnog gospodarskog subjekta u skladu s pravom Unije.

10. Nakon što primi informacije u skladu sa zahtjevom za informacije iz stavaka 1. i 2., Komisija:

(a) upotrebljava informacije samo na način koji je u skladu sa svrhom u koju su informacije zatražene;

(b) osigurava, u mjeri u kojoj je obrada osobnih podataka potrebna, provedbu tehničkih i organizacijskih mjera kojima se čuva povjerljivost i cjelovitost traženih informacija, posebno osobnih podataka, te štite prava i slobode ispitanikâ;

(c) briše informacije čim one više nisu potrebne za navedenu svrhu i bez nepotrebne odgode obavješćuje gospodarskog subjekta i relevantno nadležno tijelo predmetne države članice da su informacije izbrisane, osim ako se arhiviranje informacija zahtijeva radi transparentnosti u skladu s nacionalnim pravom.

11. Svaki predmetni gospodarski subjekt ili svatko tko je propisno ovlašten zastupati tog gospodarskog subjekta pruža tražene informacije na pojedinačnoj osnovi u skladu s pravilima Unije o tržišnom natjecanju kojima se uređuje razmjena informacija.

12. Provedbeni akti iz stavka 2. ovog članka donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 45. stavka 2. Zbog opravdanih krajnje hitnih razloga povezanih s učinkom krize na unutarnje tržište, Komisija u skladu s postupkom iz članka 45. stavka 3. donosi provedbene akte koji se odmah primjenjuju.

13. Zahtjevi za informacije izdani u skladu s ovim člankom ne smiju se odnositi se na informacije čije bi otkrivanje bilo protivno ključnim interesima nacionalne sigurnosti država članica.

Članak 28.

Aktivacija postupaka u slučaju izvanrednih okolnosti predviđenih u relevantnom zakonodavstvu Unije o proizvodima

1. Kada je provedbenim aktom Vijeća donesenim u skladu s člankom 18. aktiviran režim za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu, a postoji nestašica određene robe relevantne u slučaju krize, Komisija može provedbenim aktima aktivirati postupke u slučaju izvanrednih okolnosti uključene u pravne akte Unije izmijenjene Uredbom (EU) 2024/2748 Europskog parlamenta i Vijeća ([55]) i Direktivom (EU) 2024/2749 Europskog parlamenta i Vijeća ([56]) u pogledu te robe relevantne u slučaju krize. U tim provedbenim aktima navodi se roba relevantna u slučaju krize i postupci u slučaju izvanrednih okolnosti koji podliježu aktivaciji, navode se razlozi za takvu aktivaciju i njezina razmjernost te se navodi trajanje takve aktivacije.

2. Aktivacija postupaka u slučaju izvanrednih okolnosti kako su navedeni u stavku 1. primjenjuje se samo za vrijeme trajanja režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu.

3. Provedbeni akti iz stavka 1. ovog članka donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 45. stavka 2. Zbog opravdanih krajnje hitnih razloga povezanih s učinkom krize na unutarnje tržište, Komisija u skladu s postupkom iz članka 45. stavka 3. donosi provedbene akte koji se odmah primjenjuju.

Članak 29.

Prioritetni zahtjevi

1. Komisija u iznimnim situacijama, nakon savjetovanja s državama članicama u kojima gospodarski subjekti imaju poslovni nastan i u najvećoj mogućoj mjeri uzimajući u obzir njihova stajališta, može uputiti zahtjev jednom ili više gospodarskih subjekata s poslovnim nastanom u Uniji da prihvate proizvodnju ili isporuku robe relevantne u slučaju krize i daju joj prednost („prioritetni zahtjevi”) ako:

(a) postoji ozbiljna i trajna nestašica robe relevantne u slučaju krize koja je predmet zahtjeva; i

(b) proizvodnja ili isporuka takve robe ne bi se mogla postići drugim mjerama predviđenima u ovoj Uredbi, uključujući one iz članka 35. ili iz glave V.

2. Komisija dokazuje da je izbor primatelja i korisnika prioritetnih zahtjeva iz ovog članka nediskriminirajući i u skladu s pravilima Unije o tržišnom natjecanju.

3. Komisija temelji prioritetne zahtjeve iz ovog članka na objektivnim, činjeničnim, mjerljivim i potkrijepljenim podacima koji pokazuju da je takva prioritizacija neophodna kako bi se osiguralo održavanje vitalnih društvenih funkcija ili gospodarskih djelatnosti na unutarnjem tržištu, i uzimajući u obzir legitimne interese gospodarskog subjekta te troškove i napore koji se zahtijevaju za svaku promjenu u proizvodnom slijedu lanca opskrbe. Komisija u prioritetnom zahtjevu izričito navodi da gospodarski subjekt može odbiti taj zahtjev.

4. Ako je gospodarski subjekt kojem je upućen prioritetni zahtjev iz stavka 1. izričito prihvatio taj zahtjev, Komisija donosi provedbeni akt u kojem se navodi:

([55]) Uredba (EU) 2024/2748 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. listopada 2024. o izmjeni uredbi (EU) br. 305/2011, (EU) 2016/424, (EU) 2016/425, (EU) 2016/426, (EU) 2023/988 i (EU) 2023/1230 u pogledu postupaka u slučaju izvanrednih okolnosti za ocjenjivanje sukladnosti, pretpostavku sukladnosti, donošenje zajedničkih specifikacija i nadzor tržišta zbog izvanrednih okolnosti na unutarnjem tržištu (SL L, 2024/2748, 8.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2748/oj).

([56]) Direktiva (EU) 2024/2749 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. listopada 2024. o izmjeni direktiva 2000/14/EZ, 2006/42/EZ, 2010/35/EU, 2014/29/EU, 2014/30/EU, 2014/33/EU, 2014/34/EU, 2014/35/EU, 2014/53/EU i 2014/68/EU u pogledu postupaka u slučaju izvanrednih okolnosti za ocjenjivanje sukladnosti, pretpostavku sukladnosti, donošenje zajedničkih specifikacija i nadzor tržišta zbog izvanrednih okolnosti na unutarnjem tržištu (SL L, 2024/2749, 8.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2749/oj).

(a) pravna osnova prioritetnog zahtjeva koju gospodarski subjekt mora poštovati;

(b) roba koja je predmet prioritetnog zahtjeva i količina u kojoj se mora isporučiti;

(c) rokovi u kojima se prioritetni zahtjev mora ispuniti;

(d) korisnici prioritetnog zahtjeva; i

(e) oslobođenje od ugovorne odgovornosti pod uvjetima utvrđenima u stavku 6.

5. Prioritetni zahtjev podnesen u skladu sa stavkom 4. postavlja se po pravednoj i razumnoj cijeni, uzimajući u obzir oportunitetne troškove gospodarskog subjekta pri ispunjavanju prioritetnog zahtjeva u usporedbi s postojećim obvezama izvršenja. Taj prioritetni zahtjev ima prednost pred bilo kojom prethodnom obvezom izvršenja na temelju privatnog ili javnog prava koja se odnosi na robu koja je predmet prioritetnog zahtjeva.

6. Gospodarski subjekt koji podliježe prioritetnom zahtjevu u skladu sa stavkom 4. nije odgovoran za kršenje ugovorne obveze koja je uređena pravom države članice, pod uvjetom:

(a) da je kršenje ugovorne obveze potrebno radi postupanja u skladu sa zatraženim davanjem prednosti;

(b) da je postupljeno u skladu s provedbenim aktom iz stavka 4.; i

(c) da prihvaćanje prioritetnog zahtjeva nije imalo isključivu svrhu neopravdanog izbjegavanja prethodne ugovorne obveze.

7. Prioritetni zahtjevi ne uključuju robu čija bi proizvodnja ili isporuka bila protivna osnovnim interesima nacionalne sigurnosti ili obrane država članica.

8. Komisija donosi provedbeni akt iz stavka 4. u skladu s primjenjivim pravom Unije, uključujući načela nužnosti i proporcionalnosti, te obvezama Unije na temelju međunarodnog prava.

9. Provedbeni akt iz stavka 4. ovog članka donosi se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 45. stavka 2.

10. Ako gospodarski subjekt, nakon što je izričito prihvatio prioritetni zahtjev, namjerno ili krajnjom nepažnjom ne postupi u skladu s tim zahtjevom, Komisija može odlukom, ako se to smatra potrebnim i razmjernim, predmetnom gospodarskom subjektu izreći novčanu kaznu. Ta novčana kazna ne smije biti veća od 100 000 EUR. Novčane kazne koje se izriču MSP-ovima ne smiju biti veće od 25 000 EUR.

Članak 30.

Izricanje novčanih kazni gospodarskim subjektima zbog nepoštovanja izričito prihvaćenog prioritetnog zahtjeva

1. Pri određivanju iznosa novčane kazne iz članka 29. stavka 10. Komisija uzima u obzir veličinu i gospodarske resurse predmetnog gospodarskog subjekta te prirodu, težinu i trajanje nepostupanja u skladu s izričito prihvaćenim prioritetnim zahtjevom, vodeći računa o načelima razmjernosti i prikladnosti.

2. Sud Europske unije ima neograničenu nadležnost za preispitivanje odluka kojima je Komisija odredila novčanu kaznu u skladu s člankom 29. stavkom 10. Izrečenu novčanu kaznu može ukinuti, smanjiti ili povećati.

Članak 31.

Rok zastare za izricanje novčanih kazni

1. Ovlast Komisije za izricanje novčanih kazni u skladu s člankom 29. stavkom 10. podliježe roku zastare od dvije godine.

2. Rok zastare počinje teći na dan kad Komisija sazna za nepostupanje u skladu s izričito prihvaćenim prioritetnim zahtjevom. Međutim, u slučaju kontinuiranog ili ponovljenog nepostupanja, rok zastare počinje teći na dan prestanka nepostupanja.

3. Rok zastare prekida se svakim djelovanjem koje poduzmu Komisija ili nadležna tijela država članica radi osiguravanja usklađenosti s prioritetnim zahtjevom.

4. Prekid roka zastare primjenjuje se na sve stranke koje se smatraju odgovornima za sudjelovanje u nepostupanju.

5. Nakon svakog prekida rok zastare počinje teći iznova. Međutim, rok zastare istječe najkasnije na dan isteka razdoblja koje je dvostruko dulje od roka zastare, a da Komisija nije izrekla novčanu kaznu. To se razdoblje produljuje za onoliko vremena koliko je trajao zastoj roka zastare jer odluka Komisije predmet postupka pred Sudom Europske unije koji je u tijeku.

Članak 32.

Rok zastare za izvršenje plaćanja novčanih kazni

1. Ovlasti Komisije za izvršenje odluka donesenih u skladu s člankom 29. stavkom 10. podliježu roku zastare od pet godina.

2. Rok zastare počinje teći na dan kad odluka postane konačna.

3. Rok zastare za izvršenje plaćanja novčanih kazni prekida se:

(a) dostavom odluke o izmjeni prvotnog iznosa novčane kazne ili o odbijanju zahtjeva za izmjenu;

(b) bilo kojom radnjom Komisije ili države članice, koja djeluje na zahtjev Komisije, namijenjenom izvršenju plaćanja novčane kazne.

4. Nakon svakog prekida rok zastare počinje teći iznova.

5. Rok zastare za izvršenje plaćanja novčanih kazni suspendira se:

(a) sve dok traje dopušteno vrijeme plaćanja;

(b) sve dok je izvršenje plaćanja suspendirano na temelju odluke Suda Europske unije.

Članak 33.

Pravo na očitovanje u slučaju izricanja novčanih kazni

1. Prije donošenja odluke u skladu s člankom 29. stavkom 10. Komisija predmetnom gospodarskom subjektu daje priliku da se očituje o:

(a) preliminarnim nalazima Komisije, među ostalim o svim pitanjima o kojima je Komisija iznijela prigovore;

(b) mjerama koje bi Komisija mogla poduzeti s obzirom na preliminarne nalaze u skladu s točkom (a) ovog stavka.

2. Predmetni gospodarski subjekti mogu podnijeti svoje primjedbe na preliminarne nalaze Komisije u skladu sa stavkom 1. točkom (a) u roku koji Komisija određuje u svojim preliminarnim nalazima, a koji ne smije biti kraći od 21 dana.

3. Komisija svoje odluke temelji samo na prigovorima o kojima su se predmetni gospodarski subjekti mogli očitovati.

4. U svim postupcima u potpunosti se poštuje pravo na obranu predmetnog gospodarskog subjekta. Predmetni gospodarski subjekt ima pravo na uvid u spis Komisije u skladu s uvjetima dogovorenog otkrivanja informacija, podložno legitimnom interesu gospodarskih subjekata u pogledu zaštite njihovih poslovnih tajni. Pravo na uvid u spis ne obuhvaća povjerljive informacije i interne dokumente Komisije ili tijela država članica. Pravo na uvid posebno ne obuhvaća korespondenciju između Komisije i tijela država članica. Ničim u ovom stavku Komisiju se ne sprječava da otkrije i upotrijebi informacije koje su potrebne kako bi dokazala nepostupanje.

Odjeljak II.

Ostale mjere za osiguravanje dostupnosti robe i usluga relevantnih u slučaju krize

Članak 34.

Solidarnost i koordinirana distribucija robe i usluga relevantnih u slučaju krize

1. U slučaju nestašice robe i usluga relevantnih u slučaju krize koja pogađa jednu ili više država članica, predmetne države članice mogu obavijestiti Komisiju o tome i navesti potrebne količine i sve druge relevantne informacije. Komisija dostavlja informacije relevantnim nadležnim tijelima i pojednostavnjuje koordinaciju odgovorâ država članica.

2. U slučaju da je Komisija u skladu sa stavkom 1. obaviještena da su roba ili usluge relevantne u slučaju krize u državi članici nedovoljne za ispunjavanje potreba povezanih s izvanrednim okolnostima na unutarnjem tržištu, Komisija može, uzimajući u obzir mišljenje Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost i informacije prikupljene na temelju ove Uredbe, preporučiti drugim državama članicama da ciljano distribuiraju tu robu ili usluge, ako je to moguće, uzimajući u obzir potrebu da se spriječe daljnji poremećaji na unutarnjem tržištu, među ostalim na zemljopisnim područjima koja su posebno pogođena takvim poremećajima, te u skladu s načelima nužnosti, proporcionalnosti i solidarnosti te uspostavom najučinkovitije upotrebe te robe ili usluga radi okončanja izvanrednih okolnosti na unutarnjem tržištu.

Članak 35.

Mjere za osiguravanje dostupnosti robe ili usluga relevantnih u slučaju krize i opskrbe njima

1. Ako je Komisija obaviještena, u skladu s člankom 34. stavkom 1., da postoji rizik da roba ili usluge relevantne u slučaju krize nisu dovoljne u državi članici za zadovoljavanje potreba povezanih s izvanrednim okolnostima na unutarnjem tržištu, ona može, uzimajući u obzir mišljenje Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost, preporučiti državama članicama da poduzmu posebne mjere. Tim se mjerama što je prije moguće osigurava učinkovita reorganizacija lanaca opskrbe i proizvodnih linija te upotreba postojećih zaliha kako bi se povećala dostupnost takve robe ili usluga i opskrba takvom robom ili uslugama.

2. Mjere iz stavka 1. naročito mogu uključivati mjere:

(a) kojima se olakšava proširenje ili prenamjena postojećih ili uspostavljanje novih proizvodnih kapaciteta za robu relevantnu u slučaju krize;

(b) kojima se olakšava proširenje postojećih ili uspostavljanje novih kapaciteta koji se odnose na uslužne djelatnosti;

(c) kojima se nastoje ubrzati relevantni postupci odobravanja i ovlaštenja, uključujući okolišne dozvole, koji se odnose ili utječu na proizvodnju i distribuciju robe relevantne u slučaju krize;

(d) kojima se nastoje ubrzati postupci u pogledu izdavanja odobrenja i registracije usluga relevantnih u slučaju krize;

(e) kojima se nastoje ubrzati relevantni postupci odobravanja proizvoda s ciljem stavljanja na tržište robe relevantne u slučaju krize koja ne podliježe zakonodavstvu Unije kojim se usklađuju uvjeti za stavljanje proizvoda na tržište.

GLAVA V.

JAVNA NABAVA

POGLAVLJE I.

Javna nabava Komisije za račun ili u ime država članica tijekom režima pojačanog opreza i režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu

Članak 36.

Zahtjev država članica Komisiji za nabavu robe i usluga za njihov račun ili u njihovo ime

1. Dvije države članice ili više njih mogu zatražiti da Komisija za račun ili u ime država članica koje žele da ih Komisija zastupa („države članice sudionice”) pokrene nabavu za kupnju robe i usluga od kritične važnosti ili robe i usluga relevantnih u slučaju krize.

2. Komisija bez odgode i uz savjetovanje s Odborom za izvanredne okolnosti i otpornost procjenjuje nužnost i razmjernost zahtjeva iz stavka 1. Ako Komisija ne namjerava odobriti taj zahtjev, o tome obavješćuje predmetne države članice i Odbor za izvanredne okolnosti i otpornost te navodi razloge svojeg odbijanja.

3. Ako Komisija pristane na nabavu za račun ili u ime država članica sudionica, ona:

(a) obavješćuje sve države članice i Odbor za izvanredne okolnosti i otpornost o svojoj namjeri da provede postupak nabave i poziva zainteresirane države članice da sudjeluju;

(b) izrađuje prijedlog sporazuma koji treba sklopiti s državama članicama sudionicama kojim se Komisiji dopušta nabava u njihovo ime ili za njihov račun.

Sporazumom koji se temelji na prijedlogu iz prvog podstavka točke (b) utvrđuju se detaljni uvjeti za nabavu, uključujući praktična rješenja, predložene maksimalne količine, uvjeti za zajedničku kupnju ili iznajmljivanje za račun ili u ime država članica sudionica, uključujući cijene i rokove isporuke.

4. Ako Komisija poništi postupak nabave u skladu s člankom 174. Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 („Financijska uredba”), o tome odmah obavješćuje države članice sudionice kako bi one mogle bez odgode pokrenuti vlastite postupke nabave.

Članak 37.

Utvrđivanje i provedba pregovaračkog mandata Komisije

1. Sporazumom iz članka 36. stavka 3. drugog podstavka utvrđuje se pregovarački mandat kako bi Komisija nabavila, za račun ili u ime država članica sudionica, relevantnu robu i usluge od kritične važnosti ili robu i usluge relevantne u slučaju krize putem sklapanja novih ugovora. Taj pregovarački mandat uključuje kriterije za dodjelu.

2. Komisija poziva države članice sudionice da imenuju predstavnike koji će sudjelovati u pregovorima o sporazumu iz članka 36. stavka 3. točke (b) te u pripremi postupka javne nabave.

3. Na temelju tog sporazuma Komisija ima pravo, prilikom nabave za račun ili u ime država članica sudionica, sklapati ugovore s gospodarskim subjektima, uključujući pojedinačne proizvođače robe i usluga od kritične važnosti ili robe i usluga relevantnih u slučaju krize, u vezi s pružanjem takve robe ili usluga.

4. Ne dovodeći u pitanje članak 174. Financijske uredbe, Komisija provodi postupke nabave za račun ili u ime država članica sudionica, uključujući donošenje odluke o dodjeli i sklapa ugovore koji iz toga proizlaze s gospodarskim subjektima.

5. Pri provedbi sklopljenih sporazuma i pri provedbi postupaka nabave Komisija osigurava da se s državama članicama sudionicama postupa na nediskriminirajući način.

Članak 38.

Aranžmani nabave koju provodi Komisija za račun ili u ime država članica

1. Nabavu na temelju ove Uredbe Komisija provodi u skladu s pravilima o vlastitoj nabavi utvrđenima u Financijskoj uredbi.

2. Ako je to propisno opravdano zbog iznimne hitnosti ili je to nužno radi prilagođavanja nepredviđenim okolnostima u razvoju izvanrednih okolnosti na unutarnjem tržištu i pod uvjetom da se izmjenom bitno ne mijenja predmet ugovora, Komisija može u dogovoru s ugovarateljem:

(a) dopustiti da se potpisani ugovora izmijeni iznad praga od 50 % i do 100 % prvotne vrijednosti ugovora; ili

(b) u zajedničkom dogovoru s običnom većinom država članica sudionica dopustiti drugim državama članicama da se pridruže potpisanom ugovoru ili da potpišu dodatni ugovor s odabranim ugovarateljem.

3. Smatra se da se izmjenom bitno mijenja predmet relevantnog ugovora ako se zbog nje ugovor bitno razlikuje od prvotno sklopljenog ugovora, odnosno ako je ispunjen jedan ili više sljedećih uvjeta:

(a) izmjenom se uvode ili uklanjaju važni uvjeti koji bi, da su bili dijelom prvotnog postupka nabave, omogućili sudjelovanje ponuditelja koji nisu prvotno odabrani ili prihvaćanje ponude koja nije izvorno prihvaćena, koji bi u postupak nabave privukli dodatne sudionike ili ne bi doveli do odabira uspješnog ponuditelja;

(b) izmjenom se znatno mijenja gospodarska ravnoteža ugovora u korist ugovaratelja na način koji nije predviđen u prvotnom ugovoru;

(c) izmjenom se znatno proširuje opseg ugovora.

POGLAVLJE II.

Zajednička nabava tijekom režima pojačanog opreza i režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu

Članak 39.

Postupak zajedničke nabave

1. Komisija i jedan javni naručitelj ili naručitelj ili više njih, kako su definirani u članku 4. Direktive 2014/25/EU, iz država članica sudionica mogu provesti postupak zajedničke nabave u skladu s pravilima utvrđenima u članku 168. stavku 2. Financijske uredbe radi pružanja robe i usluga od kritične važnosti ili robe i usluga relevantnih u slučaju krize. Države članice mogu u potpunosti pribaviti, unajmiti ili zakupiti kapacitete koji su zajednički nabavljeni.

2. Sudjelovanje u postupku zajedničke nabave otvoreno je za sve države članice, države EFTA-e i zemlje kandidatkinje za pristupanje Uniji te za Kneževinu Andoru, Kneževinu Monako, Republiku San Marino i Državu Vatikanskoga Grada. Za potrebe ovog članka i članka 41. te zemlje smatraju se državama članicama sudionicama ako odluče sudjelovati u zajedničkoj nabavi.

3. Postupku zajedničke nabave prethodi sporazum o zajedničkoj nabavi između Komisije i država članica sudionica kako bi se utvrdili praktični aranžmani kojima se uređuju nabava i kriteriji za dodjelu, u skladu s relevantnim pravom Unije.

4. Komisija obavješćuje Europski parlament o zajedničkim postupcima nabave koji se provode u skladu s ovim člankom i, na zahtjev, odobrava pristup ugovorima koji su sklopljeni slijedom tih postupaka, podložno odgovarajućoj zaštiti poslovno osjetljivih informacija, uključujući poslovne tajne, trgovinske odnose i interese Unije.

POGLAVLJE III.

Nabava koju provode države članice tijekom režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu

Članak 40.

Savjetovanje i koordinacija u pogledu pojedinačne nabave koju provode države članice

Kad je aktiviran režim za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu u skladu s člankom 18., države članice ulažu najveće napore kako bi jedna drugu i Komisiju obavijestile o postupcima nabave robe i usluga relevantnih u slučaju krize koji su u tijeku.

Prije pokretanja novih postupaka nabave u skladu s direktivama 2014/24/EU i 2014/25/EU, države članice:

(a) međusobno se obavještavaju o namjeri bilo kojeg njihova javnog naručitelja ili naručitelja da pokrene postupke nabave robe i usluga relevantnih u slučaju krize;

(b) savjetuju se s drugim državama članicama i Komisijom o najprikladnijem načinu nabave; i

(c) koordiniraju svoje postupke nabave u vrijeme izvanrednih okolnosti na unutarnjem tržištu u duhu solidarnosti među državama članicama.

Članak 41.

Klauzula o isključivosti

1. Tijekom režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu, sporazumom kojim se uređuje nabava Komisije za račun ili u ime jedne ili više država članica sudionica ili zajednička nabava između Komisije i jedne ili više država članica sudionica predviđa se, prema potrebi, klauzulu o isključivosti, na temelju koje se države članice sudionice obvezuju da neće nabavljati predmetnu robu ili usluge relevantne u slučaju krize drugim kanalima te da neće voditi paralelne pregovore.

Ako je predviđena klauzula o isključivosti, njome se određuje da je državama članicama sudionicama dopušteno pokrenuti vlastite postupke za nabavu dodatnih količina robe ili usluga relevantnih u slučaju krize koji su predmet zajedničke nabave koja je u tijeku ili nabave Komisije za račun ili u ime država članica na način kojim se ne ugrožava nabava koja je u tijeku, podložno suglasnosti Komisije i nakon savjetovanja sa svim drugim državama članicama sudionicama. Zahtjev za takvu suglasnost upućuje se Komisiji, koja ga prosljeđuje drugim državama članicama sudionicama na razmatranje.

2. Klauzula o isključivosti primjenjuje se u odnosu na sve nove ugovore, uključujući posebne ugovore u okvirnim ugovorima, čije bi sklapanje javni naručitelji ili naručitelji iz država članica sudionica razmotrili tijekom aktivacije režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu.

GLAVA VI.

ZAŠTITA PODATAKA, POVJERLJIVOST, SIGURNOSNA PRAVILA I DIGITALNI ALATI

Članak 42.

Zaštita osobnih podataka

1. Ovom se Uredbom ne dovode u pitanje obveze država članica koje se odnose na njihovu obradu osobnih podataka na temelju Uredbe (EU) 2016/679 i Direktive 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([57]) o privatnosti i elektroničkim

([57]) Direktiva 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama) (SL L 201, 31.7.2002., str. 37.).

komunikacijama, ili obveze Komisije i, prema potrebi, drugih institucija, tijela, ureda i agencija Unije, koje se odnose na njihovu obradu osobnih podataka na temelju Uredbe (EU) 2018/1725, pri ispunjavanju njihovih odgovornosti.

2. Osobni podaci ne obrađuju se niti priopćavaju, osim u slučajevima kada je to nužno za potrebe ove Uredbe. U takvim se slučajevima, prema potrebi, primjenjuju uvjeti iz uredaba (EU) 2016/679 i (EU) 2018/1725.

3. Ako obrada osobnih podataka nije nužna za primjenu mehanizama uspostavljenih ovom Uredbom, osobni podaci anonimiziraju se tako da se ne može utvrditi identitet ispitanika.

Članak 43.

Pravila o povjerljivosti i sigurnosna pravila za zaštitu primljenih informacija

1. Informacije dobivene slijedom primjene ove Uredbe upotrebljavaju se samo u svrhu za koju su zatražene.

2. Države članice i Komisija osiguravaju zaštitu trgovinskih i poslovnih tajni te drugih osjetljivih i povjerljivih informacija pribavljenih i nastalih primjenom ove Uredbe, uključujući u pogledu preporuka i mjera koje treba poduzeti, u skladu s pravom Unije i nacionalnim pravom.

3. Komisija ne dijeli informacije koje je primila na temelju ove Uredbe na način koji može dovesti do identifikacije pojedinačnog gospodarskog subjekta ako bi dijeljenje informacija dovelo do moguće komercijalne štete ili štete za ugled tog gospodarskog subjekta ili do otkrivanja poslovnih tajni.

4. Odbor za izvanredne okolnosti i otpornost obvezuju sigurnosna pravila Komisije za zaštitu klasificiranih podataka Europske unije i osjetljivih neklasificiranih podataka.

5. Države članice i Komisija osiguravaju da se klasificiranim podacima pruženima ili razmijenjenima u skladu s ovom Uredbom ne snizi stupanj tajnosti ili da se s njih ne skine oznaka tajnosti bez prethodnog pisanog pristanka autora tih podataka.

Članak 44.

Digitalni alati

1. Komisija i države članice do 29. svibnja 2026., ako ne postoje odgovarajući postojeći alati ili IT infrastruktura, uspostavljaju, održavaju i redovito ažuriraju interoperabilne digitalne alate ili IT infrastrukture kojima se podupiru ciljevi ove Uredbe. Takvi alati ili infrastrukture razvijaju se izvan trajanja režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu kako bi se pravodobno i učinkovito odgovorilo na moguće buduće izvanredne okolnosti. Oni, među ostalim, uključuju standardizirane, sigurne i djelotvorne digitalne alate za sigurno prikupljanje i razmjenu informacija, kao i namjenski jedinstveni digitalni portal ili namjenske internetske stranice na kojima građani i poduzeća mogu pronaći i podnijeti obrasce za prijavu, registraciju ili odobravanje.

2. Komisija provedbenim aktima utvrđuje tehničke aspekte takvih alata ili infrastruktura upotrebljavajući, kad je to moguće, postojeće IT alate ili portale. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 45. stavka 2.

GLAVA VII.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 45.

Odbor

1. Komisiji pomaže odbor nazvan „Odbor za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu i otpornost unutarnjeg tržišta”. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

3. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 8. Uredbe (EU) br. 182/2011 u vezi s njezinim člankom 5.

Članak 46.

Izvješćivanje, preispitivanje i evaluacija

1. Komisija do 29. studenoga 2029. i svakih pet godina nakon toga provodi evaluaciju funkcioniranja i djelotvornosti ove Uredbe i o tome podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću.

2. Osim toga, u roku od četiri mjeseca nakon deaktivacije režima pojačanog opreza na unutarnjem tržištu ili režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu, ovisno o slučaju, Komisija provodi evaluaciju mjera provedenih na temelju ove Uredbe u vezi s krizom koja je dovela do aktivacije tog režima, posebno o djelotvornosti tih mjera, te o tome podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću.

3. Izvješćima navedenima u stavcima 1. i 2. prema potrebi se prilažu odgovarajući zakonodavni prijedlozi.

4. Izvješća iz stavaka 1. i 2. posebno uključuju evaluaciju sljedećeg:

(a) doprinosa ove Uredbe neometanom i učinkovitom funkcioniranju unutarnjeg tržišta, posebno u pogledu slobodnog kretanja robe, usluga i osoba te izbjegavanja različitih nacionalnih mjera koje bi stvorile prekogranična ograničenja;

(b) mjera provedenih na temelju ove Uredbe, uključujući procjenu načelâ nediskriminacije i proporcionalnosti, a posebno:

i. učinak mjera provedenih u fazi nepredvidivih okolnosti, posebno mjera koje se odnose na testiranje otpornosti na stres, osposobljavanje i krizne protokole, digitalne alate, otpornost i dostupnost robe;

ii. učinak mjera provedenih u okviru režima pojačanog opreza na unutarnjem tržištu;

iii. učinak mjera provedenih tijekom izvanrednog stanja unutarnjeg tržišta, posebno na temeljna prava sadržana u Povelji, odnosno na slobodu poduzetništva, slobodu traženja zaposlenja i rada te prava na kolektivno pregovaranje i djelovanje, uključujući pravo na štrajk;

(c) rad Odbora za izvanredne okolnosti i otpornost, uključujući njegov rad u odnosu na rad drugih tijela relevantnih u slučaju krize na razini Unije, posebno IPCR-a, Tijela za pripravnost i odgovor na zdravstvene krize i Mehanizma Unije za civilnu zaštitu;

(d) primjerenost kriterija za aktivaciju režima pojačanog opreza na unutarnjem tržištu ili režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu, ovisno o slučaju.

5. Za potrebe stavka 1. i 2. nadležna tijela država članica i Odbor za izvanredne okolnosti i otpornost Komisiji na zahtjev dostavljaju informacije.

Komisija prema potrebi može zatražiti i pribaviti sva relevantna specijalizirana ili znanstvena saznanja od relevantnih tijela, ureda i agencija Unije.

Članak 47.

Izmjene Uredbe (EZ) br. 2679/98

Uredba (EZ) br. 2679/98 mijenja se kako slijedi:

1. članak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„*Članak 2.*

Ova Uredba ni na koji način ne utječe na ostvarivanje temeljnih prava kako su priznata u državama članicama i na razini Unije, uključujući pravo ili slobodu na štrajk ili na poduzimanje drugih djelovanja obuhvaćenih specifičnim sustavima odnosa između radnika i poslodavaca u državama članicama, u skladu s nacionalnim pravom ili nacionalnom praksom. Ona ne utječe na pravo na pravo radnika i poslodavaca, u skladu s nacionalnim pravom ili nacionalnom praksom, na dogovaranje kolektivnih ugovora u pregovorima i sklapanje kolektivnih ugovora i, u slučaju sukoba interesa, na poduzimanje kolektivnog djelovanja radi obrane svojih interesa, uključujući štrajk.";

2. dodaje se sljedeći članak:

„*Članak 5.a*

1. Ako je režim za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu definiran u članku 3. točki 3. Uredbe (EU) 2024/2747 Europskog parlamenta i Vijeća (*) aktiviran u skladu s člankom 18. te uredbe, članci 3., 4. i 5. ove Uredbe prestaju se primjenjivati na robu relevantnu u slučaju krize navedenu u provedbenom aktu donesenom u skladu s člankom 18. stavkom 4. te uredbe za vrijeme trajanja režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu.

2. Ako se primjenjuje stavak 1. ovog članka, obveze koje proizlaze iz ove Uredbe prije aktivacije režima za izvanredne okolnosti na unutarnjem tržištu u skladu s Uredbom (EU) 2024/2747 ostaju nepromijenjene.

(*) Uredba (EU) 2024/2747 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. listopada 2024. o uspostavi okvira mjera povezanih s izvanrednim okolnostima na unutarnjem tržištu i s otpornosti unutarnjeg tržišta i izmjeni Uredbe Vijeća (EZ) br. 2679/98 (Akt o izvanrednim okolnostima na unutarnjem tržištu i otpornosti unutarnjeg tržišta) (SL L, 2024/2747, 8.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2747/oj).".

Članak 48.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 29. svibnja 2026.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 9. listopada 2024.

Za Europski parlament	*Za Vijeće*
Predsjednica	*Predsjednik*
R. METSOLA	BÓKA J.